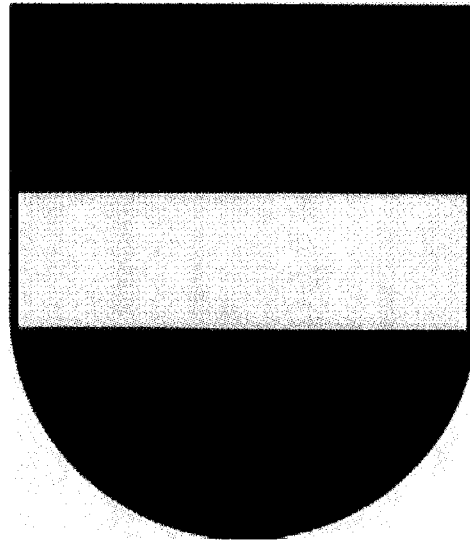

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr.....
Rady Miejskiej w Węgorzynie
z dnia ...listopada 2011 r.**

BURMISTRZ GMINY WĘGORZYNO

**AKTUALIZACJA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WĘGORZYNO
NA LATA 2012-2015
Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2016-2019**

Czerwiec 2011

ul. Daleka 33, 60 – 124 Poznań

tel. (+48 61) 65 58 100
projekty@abrys.pl

fax: (+48 61) 65 58 101 www.abrys.pl

e – mail:

**AKTUALIZACJA PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY WEGORZYNO
NA LATA 2012-2015
Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2016-2019**

Zespół autorski:

mgr Joanna Witkowska

mgr Michał Grek

mgr Magdalena Ferfet

mgr Danuta Mazurczak

1. WSTĘP	7
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	7
1.2. ZAKRES OPRACOWANIA	7
1.3. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	7
1.4. ŹRÓDŁA DANYCH	7
1.5. POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA	7
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	9
2.1. POŁOŻENIE I UWARUNKOWANIA Z NIM ZWIĄZANE	9
2.2. KLIMAT	10
2.3. SPOŁECZNOŚĆ	10
2.4. GOSPODARKA	11
2.5. INFRASTRUKTURA INŻYNIERYJNO-TECHNICZNA	11
2.5.1. <i>Zaopatrzenie mieszkańców w wodę</i>	11
2.5.2. <i>Odprowadzanie ścieków komunalnych</i>	12
2.5.3. <i>Kanalizacja deszczowa i separatory</i>	13
2.5.4. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w ciepło</i>	13
2.5.5. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w gaz ziemny</i>	13
2.5.6. <i>Charakterystyka zaopatrzenia gminy w energię elektryczną</i>	13
3. OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZASOBÓW PRZYRODY	14
3.1. FORMY OCHRONY PRZYRODY	14
3.1.1. <i>Parki Krajobrazowe</i>	14
3.1.2. <i>Pomniki przyrody</i>	14
3.1.3. <i>Obszary Natura 2000</i>	15
3.2. ZIELEŃ URZĄDZONA	16
3.3. LASY	17
3.4. UŻYTKI EKOLOGICZNE	17
3.5. ZASOBY NATURALNE	17
3.5.1. <i>Wody podziemne</i>	17
3.5.2. <i>Wody powierzchniowe</i>	18
3.5.3. <i>Kopaliny</i>	19
3.5.4. <i>Gleby</i>	19
4. ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII	19
4.1. MATERIAŁOCHŁONNOŚĆ, WODOCHŁONNOŚĆ, ENERGOCHŁONNOŚĆ	19
4.1.1. <i>Analiza zużycia wody</i>	19
4.1.2. <i>Analiza stanu izolacji termicznej obiektów budowlanych, zapotrzebowanie na ciepło</i>	20
4.2. WYKORZYSTANIE ENERGII ODNAWIALNEJ	20
4.2.1. <i>Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wiatru</i>	20
4.2.2. <i>Analiza stopnia korzystania z energii biomasy i biogazu</i>	20
4.2.3. <i>Analiza wykorzystania energii słonecznej</i>	21
4.2.4. <i>Analiza możliwości wykorzystania energii geotermalnej</i>	21
4.3. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy	23
5. ŚRODOWISKO I ZDROWIE. DALSZĄ POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	23
5.1. JAKOŚĆ WÓD	23
5.2. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA	26
5.3. POWAŻNE AWARIE	29
5.4. ODDZIAŁYWANIE HAŁASU	29
5.5. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	30
5.6. EDUKACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	31
6. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA	31
6.1. INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU	31
6.1.1. <i>Instrumenty prawne</i>	32

6.1.2. Instrumenty finansowe	35
6.1.3. Instrumenty społeczne	35
6.1.4. Instrumenty polityczne.....	36
6.1.5. Instrumenty strukturalne.....	36
6.2. ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM.....	36
6.3. SYSTEMY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO	36
7. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ WŁASNYCH I KOORDYNOWANYCH, W PODZIALE NA INWESTYCYJNE (I) I POZAINWESTYCYJNE (P) PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU	36
8. MIERNIKI REALIZACJI AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	48
9. PODSUMOWANIE	51
10. LITERATURA.....	51

Spis Tabel

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w gminie Węgorzyno	10
Tabela 2 Liczba mieszkańców w gminie Węgorzyno w latach 2007-2009.....	10
Tabela 3 Stopa bezrobocia w gminie Węgorzyno na tle powiatu, województwa i Polski.....	11
Tabela 4 Ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Węgorzyno.....	11
Tabela 5 Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Węgorzyno w latach 2005 - 2009 – sieć wodociągowa.....	12
Tabela 6 Ujęcia wody na terenie gminy Węgorzyno.....	12
Tabela 7 Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Węgorzyno w latach 2005 - 2009 – sieć kanalizacyjna	13
Tabela 8 Park Krajobrazowy na terenie gminy Węgorzyno.....	14
Tabela 9 Pomniki przyrody na terenie gminy Węgorzyno	14
Tabela 10 Charakterystyka obszarów NATURA 2000 na terenie gminy.....	16
Tabela 11 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Węgorzyno według formy własności w latach 2006-2009.....	17
Tabela 12 Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych w regionie Rega i przyległe Przymorze.....	18
Tabela 13 Jeziora na terenie gminy Węgorzyno	18
Tabela 14 Eksploatowane złoża kruszywa naturalnego na terenie gminy Węgorzyno.....	19
Tabela 15 Zużycie wody na jednego mieszkańca w gminie Węgorzyno w latach 2005-2009.....	20
Tabela 16 Badanie fitoplanktonu w jeziorze Okrzeja.....	25
Tabela 17 Ocena jakości wód podziemnych w latach 2004-2005.....	26
Tabela 18 Sumy emisji dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy zachodniopomorskiej.....	27
Tabela 19 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2010 r.	28
Tabela 20 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony roślin w 2010 r.	29
Tabela 21 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.	29
Tabela 22 Średni dobowy ruch (SDR) pojazdów.....	30
Tabela 23 Cele i działania POŚ (wojewódzki i powiatowy)	37
Tabela 24 Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych przewidzianych do realizacji w ramach Programu	39
Tabela 25 Mierniki monitorowania efektywności Programu.....	49

Spis Rysunków

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 (Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009- 2012 z perspektywą do roku 2016).....	8
Rysunek 2 Położenie gminy Węgorzyno na tle powiatu łobeskiego (źródło: www.gminy.pl)	9
Rysunek 3 Prowincje i okręgi geotermalne w Polsce	22
Rysunek 4 Potencjalne zasoby wód i energii zawarte w poszczególnych prowincjach i okręgach geotermalnych.....	22
Rysunek 5 Jezioro Okrzeja	25

1. Wstęp

1.1. Przedmiot opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno przyjętego przez Radę Miejską w Węgorzynie uchwałą Nr XIX/219/06 z dnia 30 czerwca 2004 r.

1.2. Zakres opracowania

Program swoją strukturą bezpośrednio nawiązuje do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019, określający kierunki polityki ekologicznej należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji Polityki Ekologicznej Państwa, a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynika z prawa ochrony środowiska. Stwarza to, z jednej strony szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągania celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

Prawo ochrony środowiska w art. 17 ust. 1 wprowadza obowiązek przygotowywania i aktualizowania programu ochrony środowiska, zgodnie z wytycznymi opracowanymi i przyjętymi przez państwo Polityki Ekologicznej.

1.3. Podstawa prawna opracowania

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.). Zgodnie z przepisami ww. ustawy z wykonania programów gminy sporządzają co 2 lata raporty, które przedstawiane są Radzie Gminy (art. 18 POŚ). Aktualizacja programu ochrony środowiska jest odzwierciedleniem Polityki Ekologicznej Państwa, mającym wdrożyć jej ustalenia na odpowiednio niższym poziomie. Politykę Ekologiczną Państwa przyjmuje się na 4 lata, z tym że przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne 4 lata.

1.4. Źródła danych

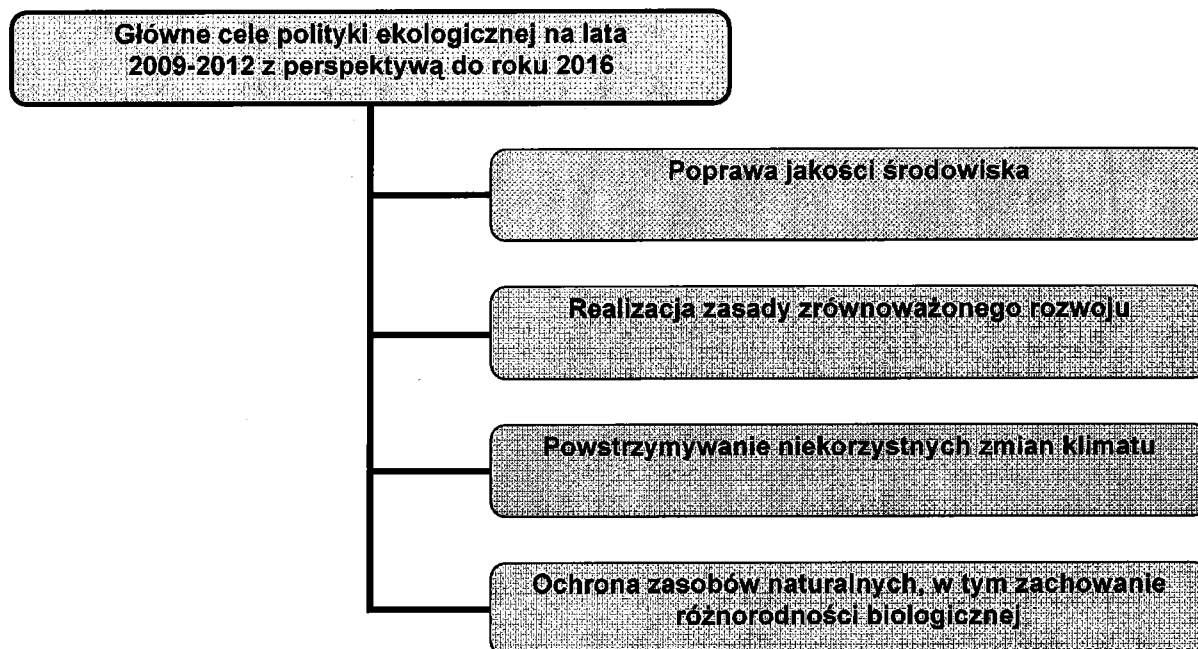
Opracowując program wykorzystano dane uzyskane poniżej przedstawionych jednostek:

- Urząd Miejski w Węgorzynie,
- Nadleśnictwo Łobez
- Urząd Statystyczny w Szczecinie
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie
- Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łobzie
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie
- Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
- Państwowy Instytut Geologiczny
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
- Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie
- Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000

1.5. Polityka Ekologiczna Państwa

W grudniu 2008 r. Rada Ministrów przyjęła Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016.

Polityka Ekologiczna jest dokumentem strategicznym, określającym cele i priorytety ekologiczne, a poprzez to wskazującym kierunek działań koniecznych dla zapewnienia właściwej ochrony środowisku naturalnemu. Do realizacji tych założeń władze samorządowe przygotowują odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Rysunek 1 Priorytety Polityki Ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 (Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016).

Cele pośrednie, to przede wszystkim nacisk na ochronę powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu, a przede wszystkim spełnianie standardów określonych przez UE w tym temacie. Dla terenów, które ich nie spełniają muszą zostać opracowane i wykonane programy naprawcze. Polska powinna także położyć duży nacisk na promocję energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii (OZE), a także modernizację już istniejącego przemysłu energetycznego.

Wypełnianie założeń Polityki Ekologicznej stało się bodźcem do powołania nowych organów – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Jest to krok mający na celu uproszczenie i przyspieszenie procedur środowiskowych.

Priorytetem jest weryfikacja listy obszarów NATURA 2000, jak również kontynuacja zalesień i zadrzewień w celu tworzenia korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne. Ma to ogromne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory. Wszystkie państwa, w tym także Polska muszą pamiętać o racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi, w szczególności wodą. Polityka Ekologiczna kładzie nacisk na racjonalne korzystanie z zasobów geologicznych i poprawę gospodarki odpadami, zwłaszcza komunalnymi. Gospodarowanie pieniędzmi pozyskanymi z Unii Europejskiej powinno być bardziej efektywne i w dużej mierze skupić się na wyposażaniu kolejnych aglomeracji w oczyszczalnie ścieków i systemy wodno-kanalizacyjne.

Polityka Ekologiczna zawsze kładzie też duży nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą - „myśl globalnie, działaj lokalnie”. Polska powinna zadbać również o opracowanie ryzyka powodziowego, ochronę gleb, rekultywację terenów zdegradowanych i ochronę przed hałasem.

2. Charakterystyka Gminy

2.1. Położenie i uwarunkowania z nim związane

Gmina Węgorzyno leży w centralnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie łobeskim. Gmina graniczy z:

- gmina Radowo Małe (powiat łobeski)
- gmina Łobez (powiat łobeski)
- gmina Insko (powiat stargardzki)
- gmina Chociwiel (powiat stargardzki)
- gmina Dobra (powiat łobeski)
- gmina Drawsko Pomorskie (powiat drawski)

Rysunek 2 Położenie gminy Węgorzyno na tle powiatu łobeskiego (źródło: www.gminy.pl)

Gmina Węgorzyno obejmuje 19 sołectw: Brzezniak, Chwarstno, Cieszyno, Gardno, Krasnik, Lesiecin, Mielno, Mieszewo, Polchowo, Przyton, Runowo, Runowo Pomorskie, Sarnikierz, Sielsko, Trzebawie, Węgorzynko, Wiewiecko, Winniki i Zwierzynek.

Siedziba organów gminy jest miasto Węgorzyno - centralnie położone na terenie gminy.

Pod względem użytkowania terenu jest gmina jest obszarem rolniczo-lesnym. Powierzchnia gminy wynosi 256 km², z czego użytki rolne stanowią 60%, a użytki lesne 26%.

Tabela 1 Użytkowanie gruntów w gminie Węgorzyno

Powierzchnia ogółem [ha]	Lecyli grunty leśne [ha]	Użytki rolne [ha]				Grunty pod wodami [ha]	Pozostałe [ha]
		Użytki rolne-ogółem	Grunty orno	Laki paszywka	Stady		
25 619	6 792	15 285	12 357	1 500	30	1 746	1 796

Zródło: Urząd Miejski w Węgorzynie

2.2. Klimat

Położenie geograficzne gminy ma wpływ na warunki klimatyczne. Podstawowe wartości parametrów meteorologicznych tego obszaru, takie jak średnia ilość opadów, dominujące kierunki i siła wiatrów czy średnie temperatury są reprezentatywne dla całego obszaru Pojezierza Zachodniopomorskiego. Średni okres wegetacyjny, trwa tu około 210 dni, średnia temperatura w roku waha się w przedziale od 6,5 do 7°C, wielkość opadów waha się pomiędzy 600 a 650 mm. Przeważają wiatry z kierunków południowo-zachodnich, o średnich prędkościach miesięcznych nie przekraczających 2m/s. Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, związana z jednej strony z łatwym przemieszczaniem się dużych mas powietrza, z drugiej ze skomplikowaną rzeźbą terenu. Wpływ na klimat mają tu masy powietrza:

- podzwrotnikowo-morskie, ciepłe i na ogół bardzo wilgotne, napływające w okresie całego roku z nadbrzeża Morza Śródziemnego i Azorów;
- podzwrotnikowo-kontynentalne, ciepłe i suche, napływające głównie latem i jesienią z nadbrzeża północnej Afryki, Azji południowo-wschodniej i Europy południowej;
- polarno-morskie, chłodne i wilgotne, napływające z nadbrzeża północnego Atlantyku, z rejonów Islandii i Grenlandii;
- polarno-kontynentalne, zimne i suche, napływające z nadbrzeża Europy północno-wschodniej i Syberii;
- arktyczno-morskie, zimne i wilgotne, o dużej przejrzystości, napływające z nadbrzeża rejonów Arktyki, głównie w okresie zimowym;
- umiarkowanie-kontynentalne, suche, napływające w czasie lata z nadbrzeża Europy Wschodniej.

2.3. Społeczność

Liczba ludności gminy Węgorzyno wynosiła 7 397 osób (stan na dzień 31 grudnia 2009 r.). W tym kobiety stanowiły 49,5%. Gęstość zaludnienia wynosiła 29 osób/km². W porównaniu z latami ubiegłymi liczba ludności w gminie systematycznie wzrasta. Mimo to przyrost naturalny dla całej gminy był ujemny, czyli nadwyżka liczby zgonów nad liczbą urodzeń i wyniósł -3, natomiast dla miasta Węgorzyna przyrost naturalny był dodatni i wyniósł 4.

Tabela 2 Liczba mieszkańców w gminie Węgorzyno w latach 2007-2009

Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010
Gmina Węgorzyno	7 361	7 378	7 397	7 339

Zródło: GUS

Dużym atutem gminy jest zdecydowana przewaga ludności w wieku produkcyjnym – 63%. Bezrobocie w gminie na koniec 2010 roku spadło o dwa punkty procentowe w porównaniu do roku wcześniejszego. Wśród bezrobotnych większość stanowiły kobiety, a bezrobocie głównie dotyczy osób mieszkających na wsi.

Tabela 3 Stopa bezrobocia w gminie Węgorzyno na tle powiatu, województwa i Polski

Gmina Węgorzyno	13,8	11,8
Powiat Łobeski	14,5	13,2
Województwo Zachodniopomorskie	9,5	9,9
Polska	12,1	12,3

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i Główny Urząd Statystyczny.

2.4. Gospodarka

Według stanu na koniec 2009r. w gminie zarejestrowanych było 430 podmiotów gospodarki narodowej. W 2009r. w stosunku do roku 2008 zanotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 4,5%. Największy udział procentowy w liczbie podmiotów zarejestrowanych miały firmy zaklasyfikowane do sekcji – handel: naprawa pojazdów samochodowych (24,4%) oraz budownictwo (22,1%). Na 1000 ludności przypadło 58 podmiotów gospodarki narodowej (w powiecie 85). Podmioty małe (do 9 osób pracujących) stanowiły 95,1% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych stanowiły osoby fizyczne (75,6%).

Tabela 4 Ilość przedsiębiorstw działających na terenie gminy Węgorzyno

ogółem	412	430
sektor publiczny	21	20
sektor prywatny	391	410

Źródło: GUS

Do najważniejszych podmiotów istniejących na gminie Węgorzyno należą między innymi:

- Jan Parciak, ul. Południowa 2, 73-155 Węgorzyno
- ROOSENS BETONS POLSKA, Połchowo 29A, 73-155 Węgorzyno
- „Adamus” HT Tworzywa – Formy - Roboty Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 2, 73-155 Węgorzyno
- F.H.U. "TRÓJKA" Stanisław Turek, ul. Boczna 3, 73-155 Węgorzyno
- Piekarnia Wacław Wasilewski Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 29, 73-155 Węgorzyno
- Jan Piotrowski, Tartak Przytoń, Przytoń 7, 73-155 Węgorzyno
- Gorzelnia Rolnicza, Edward Markowski, ul. 3 Maja 23, 73-155 Węgorzyno
- PPUH „JAMEX ” Alicja Kuźmińska, ul. Południowa 1, 73-155 Węgorzyno
- Zakład Usług Komunalnych, K.Makarski M.Makarska Spółka Jawna, ul. Runowska 14, 73-155 Węgorzyno
- Zakład Ogólnobudowlany Andrzej Józwiakowski, ul. Runowska 14, 73-155 Węgorzyno
- Firma EJ E Zieliński, J. Paraszczak, ul. Drawska 46/2 75-155 Węgorzyno
- „MICHA ŁÓW” Marek Michalczyzyn, ul. Podgórna 23B, 73-155 Węgorzyno

2.5. Infrastruktura inżynieryjno-techniczna

2.5.1. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę

Gmina Węgorzyno zaopatrywana jest w wodę poprzez sieć wodociagową obsługiwana przez Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w Goleniowie. W 2011 roku sieć wodociagowa miała długość 61,55 km, a długość przyłączy wynosiła 17,95 km. Stopień zwodociagowania gminy wynosi 98%.³

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego w 2009 roku sieć wodociagowa miała 48,8 km i podłączonych do niej było 1043 budynków mieszkalnych i budynków zbiorowego zamieszkania.

Długość sieci wodociagowej i połączeń do budynków mieszkalnych na terenie gminy

³ Dane z Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o. w Goleniowie

systematycznie wzrasta.

Tabela 5 Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Węgorzyno w latach 2005 - 2009 – sieć wodociągowa

Wzrost	2005	2006	2007	2008	2009
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej	km	48,1	48,3	48,8	
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	1026	1030	1043	

Źródło: GUS

Ujęcie wód

Na terenie miasta i gminy Węgorzyno znajduje się 17 ujęć wody, które zaopatrują ludność gminy w wodę do spożycia. Przeważająca większość ujęć posiada strefę ochrony bezpośredniej, wyjątek stanowi ujęcie wody Kowale.

Tabela 6 Ujęcia wody na terenie gminy Węgorzyno

Wzrost	2005	2006	2007	2008	2009
Węgorzyno	Węgorzyno, Węgorzynko, Runowo Pomorskie, Połchowo	2	60	11,7	5,2
Chwarstno	Chwarstno, Trzebawie	1	5	4,0	0,6
Sielsko	Sielsko, Runowo	2	11	19,0	3,6
Brzeźniak	Brzeźniak	2	1	1,7	0,5
Mieszewo	Mieszewo, Zwierzynek, Mielno	2	8	8,2	1,4
Podlipce	Podlipce	2	1,6	0,4	0,5
Kąkolewice	Kąkolewice, Kraśnik, Lesięcin	2	6,1	4,4	1,3
Cieszyno	Cieszyno	2	52	2,3	1,4
Gościsław	Gościsław	1	0,85	0,8	0,2
Przytoń	Przytoń	2	3	1,3	0,5
Gardno	Gardno	1	7	0,5	0,4
Dłusko	Dłusko	1	1	1,2	0,35
Rogówko	Rogówko	2	1	1,1	0,4
Winniki	Winniki	2	3	b.d	b.d
Włodawa	Włodawa	1	0,6	0,15	0,05
Wiewiecko (bez uzdatniania)	Wiewiecko, Wiewiecko PGR, Pilichówko, Ginawa	2	7,7	4,8	1,4
Kowale (bez uzdatniania)	Kowale	1	0,6	b.d	0,15

Źródło: Wodociąg Zachodniopomorskie Sp. z o.o. Goleniów

2.5.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych

W sieć kanalizacyjną uzbrojone jest tylko miasto Węgorzyno. Skanalizowane jest około 2/3 miasta. Długość sieci kanalizacyjnej z przyłączami w 2011 wynosiła 12,2 km.⁴

Natomiast wg danych z GUS długość czynnej sieci kanalizacyjnej w gminie Węgorzyno w 2009 roku wyniosła 10,2 km.

⁴ Dane z Wodociągów Zachodniopomorskich Sp. z o.o. w Goleniowie

Tabela 7 Infrastruktura techniczna ochrony środowiska w gminie Węgorzyno w latach 2005 - 2009 – sieć kanalizacyjna

		2005	2009
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	8,4	10,2
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	180	184
ścieki oczyszczone	dam ³	111,8	63,0

Źródło: GUS

Na terenie gminy Węgorzyno funkcjonuje jedna biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości Q 250 m³/d, wytwarzająca 53 Mg s.m/rok osadów ściekowych. Odbiornikiem ścieków jest rów melioracyjny. Oczyszczalnia eksploatowana jest przez Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o.z siedzibą w Goleniowie. Zlokalizowana jest pomiędzy trzema miejscowościami: Węgorzyno, Runowo Pomorskie i Połchowo. Do oczyszczalni dopływają ścieki z Węgorzyna rurociągiem tłocznym z przepompowni sieciowej przy ul. Runowskiej. Proces oczyszczania ścieków oparty jest technologii osadu czynnego z wydzieloną denitryfikacją wstępną. Osad w komorach tlenowej stabilizacji osadu jest napowietrzany i zagęszczany grawitacyjnie. Z komór stabilizacji osad nadmierny odprowadzany jest na poletki osadowe, na których odwadnia się i suszy. Po wysuszeniu do wielkości 30-40% suchej masy osad przemieszczany jest na składowisko osadu na terenie oczyszczalni. Po okresie składowania od półtora roku do jednego roku, przekazywany jest uprawnionej firmie i wywożony na składowisko osadu w Krańniku w celu przysypywania odpadów (tzw. rekultywacja pośrednia).

2.5.3. Kanalizacja deszczowa i separatory

Na terenie gminy nie ma kolektorów kanalizacji burzowej.

2.5.4. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w ciepło

Obecnie na terenie gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. Występują także kotłownie opalane olejem opałowym i peletem z biomasy.

2.5.5. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w gaz ziemny

W celu kompleksowego rozwiązania problemu zaopatrzenia gminy Węgorzyno energią cieplną oraz gaz dla celów bytowych powstał projekt budowy systemu gazyfikacji gminy. Zakłada się, że gazyfikacja obejmie około 1500 gospodarstw domowych co stanowi około 65% mieszkańców gminy. Gaz rozprowadzany będzie ze stacji redukcyjno-pomiarowej pierwszego stopnia w Węgorzynie. Odbiorcy gazu zasilani będą z sieci średniego ciśnienia poprzez zastosowania indywidualnych reduktorów domowych. W pozostałych miejscowościach i gospodarstwach indywidualnych, gdzie doprowadzenie sieci będzie nieopłacalne pod względem ekonomicznym, stosowany będzie gaz płynny lub olej opałowy.

W lipcu 2009 gmina przystąpiła do realizacji inwestycji z własnych środków. W wyniku przetargu nieograniczonego, wykonawcą zadania została firma z Torunia. Prace rozpoczęły się w wrześniu 2009. Sieć gazowa rozdzielcza jest układana zgodnie z projektem w ulicach Kościuszki, Jagiellońska, Runowska, Grunwaldzka, Drawska. W projekcie nie ujęto ulic Nowy Świat, Mickiewicza, Zielona, Południowa, Podgórna. Burmistrz podejmie starania, aby inwestor zlecił doprojektowanie brakującej sieci w tych ulicach. Termin zakończenia robót - przesłania gazu - marzec 2010. Zadaniem priorytetowym będzie zaplanowanie przyłączy gazowych do najważniejszych budynków gminnych i modernizacja kotłowni lokalnych komunalnych, czyli przejście z węgla na gaz.

2.5.6. Charakterystyka zaopatrzenia gminy w energię elektryczną

Gmina Węgorzyno zasilana jest energią elektryczną ze stacji transformatorowej 110/15 kV, zlokalizowanej w Węgorzynie. Przez północno-zachodni skraj gminy przebiega tranzytowa linia wysokiego napięcia 110 kV- Morzyczyn-Łobez. Zainstalowana na terenie moc transformatorowa przekracza obecnie zapotrzebowanie na energię elektryczną. Konserwacją i remontami linii zajmuje się ENEA S.A. Oddział w Szczecinie, Rejon Energetyczny w Gryficach. Pod koniec lat 90-tych zostało w całości odnowione oświetlenie w miejscowości Węgorzyno, gdzie obecnie zamontowane są lampy energooszczędne. W pozostałych miejscowościach oświetlenie ulic jest niekompletne.

3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zasobów przyrody

Na terenie gminy Węgorzyno występuje duże zróżnicowanie florystyczne związane z dużym zróżnicowaniem rzeźby, krajobrazu i pokrycia terenu. Do najbardziej wartościowych przyrodniczo obszarów należą zwłaszcza tereny podmokłe, doliny rzeczne, jeziora, lasy, łąki i wody z występującą tu roślinnością i różnorodnym światem zwierząt.

3.1. Formy ochrony przyrody

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku ustanowiła następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe
- rezerваты przyrody
- parki krajobrazowe
- obszary chronionego krajobrazu
- obszary Natura 2000
- pomniki przyrody
- stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej
- użytki ekologiczne
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

3.1.1. Parki Krajobrazowe

Na terenie gminy Węgorzyno istnieje Iński Park Krajobrazowy, który został utworzony w 1981 roku. Położony jest na terenach następujących gmin: Chociwel (2584 ha), Dobrzany (3490 ha), Ińsko (8951 ha) i Węgorzyno (2738 ha). Park został utworzony dla ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych Pojezierza Ińskiego. Pomiędzy wzgórzami leżą głębokie, polodowcowe jeziora, zajmujące około 6% powierzchni parku, liczne oczka wodne, wąwozy, zatorfione doliny, mokradła i bagna. Największym jeziorem Parku jest jezioro Ińskie (6 km²), z którego wypływa rzeka Ina. Na mocno zróżnicowanym pod względem siedliskowym terenie Parku, flora jest bardzo bogata i różnorodna. Rozpoznano dotychczas 699 gatunków roślin naczyniowych, co stanowi 45% stanu flory Pomorza. Lasy stanowią doskonałą ostoję dla dzikiej zwierzyny. Obszar parku jest atrakcyjny pod względem krajoznawczym i turystycznym.

Tabela 8 Park Krajobrazowy na terenie gminy Węgorzyno

Wzrost (cm)	Wzrost (cm)	Wzrost (cm)	Wzrost (cm)	Wzrost (cm)	
Iński Park Krajobrazowy	17763	9342	5446	1527	26240

Źródło: GUS 2009

3.1.2. Pomniki przyrody

Na terenie gminy ustanowiono pomnikami przyrody 8 obiektów, są to pojedyncze drzewa.

Ochrona pomników przyrody ożywionej wprowadza następujące zakazy:

- wycinania, niszczenia i uszkodzania drzew,
- zrywania pączków kwiatów, owoców i liści,
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną pomnika przyrody,
- wchodzenia na drzewa,
- zanieczyszczania terenu i wzniesienia ognia w pobliżu drzew,
- wznoszenia budowli w zasięgu korzeni i korony drzew.

Tabela 9 Pomniki przyrody na terenie gminy Węgorzyno

Numer	Nazwa pomnika	Wzrost (cm)	Miejscowość
1.	Dąb szypułkowy	470 cm	Cieszyno
2.	Dąb szypułkowy	495 cm	Lesięcin
3.	Lipa drobnolistna	460 cm	Lesięcin

4.	Jedlica Douglasa	415 cm	Lesiecin
5.	Dąb szypułkowy	610 cm	Rogówko
6.	Dąb szypułkowy	430 cm	Rogówko
7.	Dąb szypułkowy	570 cm	Winniki
8.	Dąb szypułkowy	380 cm	Winniki

Źródło: Urząd Miejski w Węgorzynie

3.1.3. Obszary Natura 2000

W granicach gminy Węgorzyno do obszarów Sieci Natura 2000 należą następujące obszary:

- **Ostoja Ińska PLB32008.** - Obszar typowy dla krajobrazu postglacjalnego Pojezierza Ińskiego. Rzeźba terenu charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form (np. moreny czołowe, sandry i wysoczyzna moreny dennej) i wysokości względnych. Najwyższe wzniesienie - Głowacz osiąga 180 m n.p.m. Teren odwadniany jest przez rzekę Inę i jej dopływy, jedynie jego północna część odwadniana jest przez Regę. Cechy charakterystyczne ostoi to pofalowany teren, silnie rozczłonkowane lasy, liczne bagna i małe zbiorniki wodne. Największe jest jezioro Ińskie (6 km²), o głębokości 42 m, wypełniające system krzyżujących się rynien glacialnych. Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 08, w której występuje co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasie, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W ostoi gniazduje ponad 140 gatunków ptaków. Dobrze zachowane zbiorowiska roślinne zwłaszcza leśne, oprócz nich, duże znaczenie przyrodnicze ma roślinność wodna i terenów podmokłych. Występują tu też cenne zespoły roślinności łąkowej. Na terenie ostoi znajdują się stanowiska licznych storczykowatych. Jeziora: Ińsko, Wisola i Krzemieńsajeziorami ramienicowymi, o bardzo dobrze wykształconych siedliskach, występują w nich rzadkie i zagrożone gatunki glonów. Obszar ma duże znaczenie dla fauny, w szczególności dla ptaków, płazów i gadów ze względu na duży udział dobrze zachowanych siedlisk podmokłych. Występują tu 3 gatunki ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stosunkowo niska gęstość zaludnienia, niski stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz ośrodkowy układ hydrograficzny ostoi sprzyja zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych.
- **Pojezierze Ińskie PLH320067** - Obszar położony jest w środkowej części Pojezierza Ińskiego, najbardziej urozmaiconej pod względem ukształtowania i pokrycia terenu. Oprócz zespołów leśnych i wód, duże rolę w miejscowym krajobrazie odgrywa roślinność terenów podmokłych: trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Niekorzystnym trendem jest degradacja gospodarki rolnej i zaprzestawanie użytkowania rolnego, presja na zabudowę rekreacyjną gruntów rolnych, w mniejszym stopniu zalesianie. Od niedawna w sąsiednim Ińsku rozwija się przemysł degradując miejscowy krajobraz. Sieć hydrograficzna obszaru składa się w zasadzie z dwóch głównych cieków: Iny w jej najbardziej górnym biegu oraz Pęczynki, dość liczne jeziora na tym obszarze łączy sieć kanałów oraz z jeziora. Cechą charakterystyczną ostoi są duże jeziora mezotroficzne (Ińsko, Wisola, Krzemień, Długie) z rozległymi łąkami ramienicowymi, rzadkimi i zagrożonymi gatunkami glonów oraz zbiorowiskami z klasy Littorelletea. Obszar ma duże znaczenie dla fauny, w szczególności dla ptaków (oraz płazów i gadów ze względu na duży udział dobrze zachowanych siedlisk podmokłych. Duża liczba drobnych zbiorników i mokradeł sprzyja licznemu występowaniu bezkręgowców wodnych.
- **Brzeźnicka Węgorza PLH 320002** - obszar obejmuje dolinę Brzeźnickiej Węgorzy wraz z jeziorami Brzeźniak (99ha), Żabice (67ha) i Wierzno (1,5ha). Brzeźnicka Węgorza stanowi lewy dopływ Regi o dł. 40 km, a swój początek bierze w jez. Studnica na Pojezierzu Drawskim. Jezioraz zbiorowiskami roślin wodnych o pływających liściach mają długą linię brzegową. Na zboczach dolin oraz nad jeziorami występują liczne, wspaniałe wykształcone źródła. Na terenie obszaru występuje 5 siedlisk z Załącznika I (zajmujących łącznie ok. 78% powierzchni) i 4 gatunki z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W skali ponadlokalnej obszar stanowi ostoją dobrze zachowanych i zróżnicowanych lasów liściastych, kontrastujących z okolicznymi lasami, głównie monokulturami na gruntach porolnych lub silnie przekształconymi przez gospodarkę leśną.
- **Dorzecze Regi PLH 320049** – w 2009 roku powstała propozycja utworzenia obszaru obejmującego swymi granicami dolinę Regi od Trzebiatowa do jej obszarów źródłowych oraz szereg dolin dopływów: Starej Regi, Brzeźnickiej Węgorzy, Piaskowej, Sępólnej, Ukłej, Rekowy i Mołstowej. Zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy Dyrektywy Rady 92/43/EWG jest już to obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Z łącznej długości 172 km, w obszarze znajduje się ok. 160 km długości Regi.

Przez obszar obejmujący 15,2 tys. ha przepływają wody ze zlewni obejmującej 272,5 tys. ha. W obszarze występuje w sumie 15 siedlisk przyrodniczych zajmujących ponad 30% powierzchni obszaru. Obszar jest ważną ostoją występującego w obrębie Polski w zasadzie tylko w województwie zachodniopomorskim grądu subatlantyckiego. Rega ma ogromne znaczenia jako nieliczna z polskich rzek, do których na tarło wchodzi łoś. Niestety zabudowa hydrotechniczna głównego koryta i części dopływów sprawia, że na ponad 2/3 długości rzeki jest niedostępna dla ryb wędrownych.

Tabela 10 Charakterystyka obszarów NATURA 2000 na terenie gminy

Nazwa	Wartość powierzchni (ha)	Wartość liczby siedlisk przyrodniczych	Wartość liczby gatunków roślin	Wartość liczby gatunków zwierząt	Wartość liczby gatunków grzybów
Ostoja Ińska	87 710,9	36	7	53	4
Pojezierze Ińskie	10 229,9	69	6	14	11
Brzeźnicka Węgorza	592,2	82	-	-	18
Dorzecze Regi (proponycja utworzenia)	14 827,8	78	15	5	2

Źródło: Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000

3.1.4. Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody Źródliskowe Zbocza został utworzony w 2009 roku. Zajmuje łącznie powierzchnię 52,1 ha, w obrębach ewidencyjnych Dłusko i Sarnikierz w gminie Węgorzyno oraz w obrębie ewidencyjnym Ścienne w gminie Ińsko. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie krajobrazu o dużych deniwelacjach na Pojezierzu Ińskim wraz z licznymi źródłiskami i wysiękami oraz występujących na tym terenie olsów, zwłaszcza w odmianie źródłiskowej oraz zespołów żyznej i kwaśnej buczyny niżowej.

3.2. Zieleń urządzona

Istotne znaczenie zwłaszcza dla terenów zurbanizowanych ma zieleń urządzona. Zieleń urządzona to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w miastach, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu.

Do wartościowych elementów krajobrazu gminy należą niewątpliwie parki, usytuowane są one w 19 zespołach parkowych:

- Brzeźniak - park w stylu naturalistycznym o pow. 3 ha, założony na początku XIX wieku (nr rej 1024),
- Brzeźnica - park krajobrazowy o pow. 0,9 ha z końca XIX wieku,
- Cieszyno - park krajobrazowy o pow. 14 ha, powstał na początku XIX wieku (nr rej 817),
- Gardno - park krajobrazowy o pow. 2,0 ha, założony w drugiej pół XIX wieku (nr rej 1023),
- Dłusko - park natura i styczny o pow. 8,5 ha, założony pod koniec XIX wieku (nr rej 1022),
- Ginawa - park w stylu angielskim o pow. 3,5 ha, założony na początku XIX wieku (nr rej 852),
- Kąkolewice - park naturalistyczny o pow. 4,0 ha, powstał w XVIII wieku (nr rej 196),
- Kraśnik - park naturalistyczny o pow. 6,5 ha, założony w XIX wieku (nr rej 818),
- Lesięcin - park naturalistyczny o pow. 5,5 ha z drugiej pół XIX wieku (nr rej 823),
- Mieszewo - park naturalistyczny o pow. 3,8 ha z drugiej pół XIX wieku (nr rej 822),
- Podlipce - park naturalistyczny o pow. 3,8 ha z początku XIX wieku (nr rej 958),
- Przytoń - park naturalistyczny o pow. 2,1 ha z początku XIX wieku,
- Rogówko - park naturalistycznego z końca XVIII wieku (nr rej 824) Runowo - park naturalistyczny o pow. 5 ha (nr rej 195),
- Runowo - park naturalistyczny o pow. 5 ha (nr rej 195),
- Sielsko - park naturalistyczny z końca XIX wieku (nr rej 827),
- Stare Węgorzynko - park naturalistycznego z końca XIX wieku (nr rej 851),

- Wiewiecko - park o pow. 2,5 ha założony w XIX wieku (nr rej 957),
- Winniki - park w stylu angielskim o pow. 6,8 ha z XIX wieku (nr rej 825),
- Zwierzynek - park w stylu naturalistycznego z końca XIX wieku, aleja grabowa (nr rej 192).

3.3. Lasy

Grunty leśne na terenie gminy Węgorzyno obejmują łącznie 6 569,6 ha. Poniższa tabela przedstawia powierzchnie lasów według form własności.

Tabela 11 Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Węgorzyno według formy własności w latach 2006-2009

Grunty leśne ogółem [ha]	6539,2	6546,8	6565,6	6565,6
Lasy publiczna [ha]	6431,2	6433,1	6449,1	6448,1
Lasy prywatne [ha]	108,0	113,7	116,5	117,5
Lesistość [%]	25,0	25,0	25,1	25,1

Źródło: GUS

Leśnictwo Węgorzyno podlega pod Nadleśnictwo Łobez. Ogólna powierzchnia Nadleśnictwa wynosi 22913,02 ha powierzchni, w tym 21418,27 ha powierzchni leśnej i 1494,75 ha powierzchni nieleśnej. Powiat łobeski obejmuje swoją powierzchnią 84% powierzchni gruntów Nadleśnictwa Łobez, na terenie gminy Łobez 38%, Gminy Węgorzyno 27%, części Gminy Radowo Małe 14% oraz części Gminy Resko 5%. Nadleśnictwo prowadzi dużą szkółkę leśną. Produkuje ona sadzonki głównych gatunków drzew, a także krzewy, drzewa i rośliny ozdobne.

3.4. Użytki ekologiczne

- Pełnikowe Łąki - użytek obejmujący 4,52 ha, obiektem ochrony jest naturalne stanowisko pełnika europejskiego. Jest również ostoją takich zwierząt jak derkacz, kuropatwy, sarny (nr roz. 19/92 z dn. 7 07 1992 r).
- Dłuskie Wzgórza - powierzchnia 23,0 ha, celem powołania jest ochrona krajobrazu charakterystycznego dla Pojezierza Iłńskiego (nr roz. 11/93 z dn. 14 09 1993r.).
- Płaskowyż nad Samotnikiem – użytek o powierzchni 36,95 ha, celem powołania jest ochrona krajobrazu charakterystycznego dla Pojezierza Iłńskiego (nr roz. 19/92 z dn.7.12.1992r).
- Węgorzyński Derkacz – powierzchnia użytku wynosi 41,20 ha, obiektem ochrony jest derkacz (Uchwała Rady Miejskiej Nr XLI/276/97).

3.5. Zasoby naturalne

3.5.1. Wody podziemne

Wody podziemne odgrywają istotną rolę w ogólnym bilansie wodnym danego obszaru. Szacuje się że w 55 % są one źródłem zasilania rzek. Wody podziemne mają ponadto duże znaczenie gospodarcze. Pozostają głównym rezerwuarem wód pitnych dla potrzeb ludności i przemysłu spożywczego. Cały teren gminy Węgorzyno położony jest w granicach RZGW Szczecin, na terenie regionu bilansowego Rega i przyległe Przymorze.

Na obszarze gminy zasadniczy poziom wodonośny występuje w obrębie warstwy osadów piaszczysto-żwirowych podścielających gliny najmłodszego zlodowacenia. Poziom wodonośny znajduje się na głębokościach od ok.30 do 140 m. Wydajność tego poziomu waha się od 20 do 70 m³/h.

Zasoby dyspozycyjne ustala się dla obszaru bilansowego jako zasoby możliwe do zagospodarowania w określonych warunkach środowiskowych i hydrogeologicznych, bez wskazywania lokalizacji i warunków techniczno-ekonomicznych ujęć. Wielkości ustalonych dotychczas zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych dla regionu Rega i przyległe Przymorze zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 12 Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych w regionie Rega i przyległe Przymorze.

Rega i przyległe Przymorze	2 860,0	499 920	20 830	87,0
----------------------------	---------	---------	--------	------

Źródło: RZGW Szczecin

3.5.2. Wody powierzchniowe

Główną osią hydrograficzną gminy jest Ukleja, lewy dopływ Regi o długości 48 km, wypływająca z jeziora Dłusko, a uchodząca do zbiornika zaporowego na Redze w Lisowie Oprócz niej układ hydrograficzny tego obszaru kształtuje pięć innych rzek oraz liczne mniejsze ciek wodne, wśród których wymienić należy:

- Brzeźnicę, ciek wodny o długości około 4 km, wypływający z okolic Jankowa, uchodzący do jeziora Brzeźniak;
- Brzeźnicką Węgorzę, która jest dopływem Regi o długości około 40 km, wypływająca z jeziora Studnica, (jest to druga co do wielkości rzeka w najbliższym otoczeniu gminy, jednak na jej terenie leży tylko część koryta tej rzeki);
- Golnicę, dopływ Reskiej Węgorzy o długości około 12 km; częściowo sztuczny przekop, łączy stawy rybne z Reską Węgorzą;
- Krzesnę, dopływ Reskiej Węgorzy o długości 5 km, wypływającej z jeziora Przytoń;
- Reską Węgorzę, lewy dopływ Brzeźnickiej Węgorzy o długości 21 km, wypływającą z jeziora Winnik, powierzchnia dorzecza wynosi 177,2 km².

Strukturę hydrograficzną kształtują obok w/w cieków również liczne rynnowe jeziora, pochodzenia postglacjalnego oraz sztuczne zbiorniki wodne. Największym z jezior na terenie gminy jest Woświn o powierzchni 831 ha. Jezioro to wraz z innymi: Dłusko, Mielno, Okrzeja, Sambórz Duży i Sambórz Mały tworzy grupę zbiorników wodnych, położonych w zachodniej części gminy. Drugą znacznie większą pod względem ilości i łącznej powierzchni grupę jeziora położone w południowo-wschodniej części gminy: Brzeźno, Czarne Dolne, Czarne Górne, Dobrowo, Dubie, Gardno, Okragłe, Przytoń, Rogowo, Rogówko, Stępno Duże, Stępno Małe, Storkowskie Dolne, Storkowskie Górne, Sulcowe, Węgorzyno, Wolnowo, Wiewiecko, Zajezerze, Żabice.

Na terenie gminy i miasta Węgorzyno znajduje się łącznie 26 różnej wielkości jezior o łącznej powierzchni 1545 ha. Stanowią bardzo ważny element lokalnych ekosystemów, są jednocześnie bardzo istotnym elementem krajobrazu gminy, decydującym o jej niepodważalnych walorach turystycznych i rekreacyjnych.

Tabela 13 Jeziora na terenie gminy Węgorzyno

Lp.	Nazwa jeziora	Powierzchnia jeziora (ha)	Objętość wody (m ³)	Objętość wody (tys. m ³)
1.	Woświn	831,0	25800	28,1
2.	Okrzeja	101,0	3800	4,4
3.	Mielno	74,0	b.d.	5,0
4.	Dłusko	56,8	7200	12,3
5.	Sambórz Duży	9,450,5	b.d.	b.d.
6.	Sambórz Mały	13,3	b.d.	8,0
7.	Brzeźno	98,6	5940	4,7
8.	Zajezerze	73,0	4500	19,6
9.	Węgorzyno	68,3	4325	7,7
10.	Żabice	67,3	3500	4,6
11.	Przytoń	31,0	b.d.	b.d.
12.	Dubie	13,3	2000	27,5
13.	Wolnowo	11,0	b.d.	b.d.
14.	Czarne Górne	8,0	b.d.	b.d.
15.	Stępno Duże	7,0	b.d.	b.d.

16.	Rogowo	6,1	b.d.	b.d.
17.	Gardno	5,62	b.d.	b.d.
18.	Strokowskie Dolne	5,35	b.d.	b.d.
19.	Dobrowo	5,0	b.d.	b.d.
20.	Wiewiecko	5,0	b.d.	b.d.
21.	Strokowskie Górne	4,8	b.d.	b.d.
22.	Stepno Małe	4,0	b.d.	b.d.
23.	Sulcowe	3,0	b.d.	b.d.
24.	Rogówko	2,5	b.d.	b.d.
25.	Okragłe	1,2	b.d.	b.d.
26.	Czarne Dolne	1,1	b.d.	b.d.

Źródło: Urząd Miejski w Węgorzynie

3.5.3. Kopaliny

Na terenie gminy Węgorzyno znajdują się dwa eksploatowane złoża kruszywa naturalnego:

1. Ginawa – powierzchnia złoża wynosi 24,8 ha i w całości leży w gminie Węgorzyno. Są to głównie pokłady piasku, które eksploatowane są metodą odkrywkową. Użytkownikiem złoża są Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A.
2. Storkowo – złożo położone jest na terenie gminy Węgorzyno i gminy Ińsko, jego powierzchnia wynosi 67,79 ha. Są to głównie złoża mieszanek żwirowo-piaskowych, które eksploatowane były od 1982 roku metodą odkrywkową. Użytkownikiem złoża były Szczecińskie Kopalnie Surowców Mineralnych S.A.

W latach 1987-1990 eksploatowane było także złożo Połchowo o powierzchni 1,8 ha. Wydobywany był głównie piasek metodą odkrywkową. W najbliższym czasie nie przewiduje się wznowienia eksploatacji a złożo zostało częściowo zawodnione.

Tabela 14 Eksploatowane złoża kruszywa naturalnego na terenie gminy Węgorzyno

Nazwa	Liczba	Wielkość	Wiek	Wzrost	Wzrost
Ginawa	1	12,5	0,3	12,4-23,2	12,7-23,5
Storkowo	1	20,0	0,2-5,0	2,8-17,8	3,0-18,0

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny MIDAS

3.5.4. Gleby

Tereny gminy i miasta mają dość słabe gleby pod względem jakości i przydatności rolniczej, młode z geologicznego punktu widzenia. Są zróżnicowane pod względem bonitacyjnym, występują tu przede wszystkim gleby klas IVa, V, VI i VIb. Grunty III klasy stanowią dość niski odsetek powierzchni gminy i zalegają głównie w jej zachodniej części. Ich właściwości zależą od składu skał, które je tworzyły. Gleby najlepszych klas powstawały na piaskach glinach terenów zajmowanych przez moreny denne, są to przede wszystkim gleby gliniaste klasy III. Występują tu też gleby rdzawe i płowe o gorszych właściwościach i przydatności rolniczej, klasy VI. Uzupełnieniem opisanych typów są bielice gliniaste i słabogliniaste oraz gleby hydromorficzne – torfy i mady, zalegające w dolinach rzek. Struktura i typy gleb mają znaczący wpływ na dominujące na terenie gminy typy upraw oraz ich rozkład przestrzenny i jakość. Zachodnie połacie gminy należą do najkorzystniejszych pod względem rolniczego wykorzystania gleb.

4. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii

4.1. Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność

4.1.1. Analiza zużycia wody

Porównując lata ubiegłe, można stwierdzić, że w stosunku do roku 2005 i 2007 ogólne zużycie wody zwiększyło się o 18%

Średnie zużycie wody przez jednego mieszkańca w ostatnich latach wzrosło o 18%.

Tabela 15 Zużycie wody na jednego mieszkańca w gminie Węgorzyno w latach 2005-2009

	2005	2006	2007	2008	2009
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	dam ³	255,5	226,4	266,2	
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	34,8	30,6	36,1	

Źródło: GUS

4.1.2. Analiza stanu izolacji termicznej obiektów budowlanych, zapotrzebowanie na ciepło

Według danych GUS (2009 r.) na terenie gminy Węgorzyno znajduje się ponad 2 351 mieszkań. W 2009 roku oddano do użytku 8 nowych mieszkań. W związku z tym można przypuszczać, że większość zbudowana została w starej technologii, w związku z tym zaledwie kilka procent tych budynków spełnia warunki energochłonności określone stosownymi normami. W ostatnim czasie obserwuje się wzrastającą liczbę przeprowadzanych termomodernizacji budynków również przez indywidualnych użytkowników.

W ubiegłych latach przeprowadzono liczne prace termomodernizacyjne w obiektach należących do Miasta oraz zarządzanych przez Miasto polegające na termorenowacji budynków, budowie węzła cieplnego, wymianie stolarki okiennej. Skuteczna termomodernizacja budynków pozwala na zatrzymanie nawet 15-25 % ciepła w budynkach.

4.2. Wykorzystanie energii odnawialnej

4.2.1. Analiza stanu i możliwości korzystania z energii wiatru

Rejon gminy Węgorzyno charakteryzuje się zwiększoną wilgotnością powietrza, częstym zaleganiem mgieł, stosunkowo słabymi wiatrami i dość dużą liczbą dni bezwietrznych. Warunki te nie predysponują gminy Węgorzyno do wykorzystywania energii wiatrowej.

Energia wiatru jest to energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych.

Dla uzyskania realnych wielkości energii użytecznej z wiatru wymagane jest występowanie odpowiednio silnych wiatrów (o prędkości powyżej 4 m/s) o stałym natężeniu. W rejonie gminy Węgorzyno siła wiatru często nie przekracza 2 m/s. Aby prawidłowo oszacować możliwość zainstalowania siłowni wiatrowych należy wykonać pomiary siły wiatru na odpowiedniej wysokości.

Szczegółowe warunki lokalizacji inwestycji i jej wpływ na środowisko przyrodnicze muszą zostać określone w sporządzonym dla planowanej inwestycji raporcie oddziaływania na środowisko (zgodnie m.in. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257 poz. 2573 ze zm.). Zapis wytycznych do sporządzenia takiego raportu został określony w ustawie z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 ze zm.).

4.2.2. Analiza stopnia korzystania z energii biomasy i biogazu

Biomasa stała obejmuje organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Podstawowym paliwem stałym z biomasy jest biomasa leśna (drewno opałowe) występująca w postaci polan, okrągłaków, zrębków, brykietów, peletów oraz odpady z leśnictwa w postaci drewna niewymiarowego: gałęzi, żerdzi, przecinek, krzewów, chrustu, karp, a także odpady z przemysłu drzewnego (wióry, trociny) i papierniczego (ług czarny). Właściwa gospodarka leśna pozwala lasom istniejącym na terenie gminy Węgorzyno na spełnianie (w sposób naturalny lub też w wyniku działalności człowieka) różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: produkcyjną i pozaprodukcyjną. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu, polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu.

Odrębną grupę stanowią paliwa z biomasy rolniczej pochodzące z plantacji przeznaczonych na cele energetyczne (drzewa szybko rosnące, byliny dwuliścienne, trawy wieloletnie, zboża uprawiane

Do grupy paliw stałych z biomasy zaliczany jest również węgiel drzewny, rozumiany szerzej jako stałe produkty odgazowania biomasy.

4.2.3. Analiza wykorzystania energii słonecznej

W Polsce istnieją dość dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Natężenie promieniowania słonecznego w całym obszarze województwa zachodniopomorskiego i występujących warunkach klimatycznych zapewnia ekonomiczne przetwarzanie go w energię użyteczną. Potencjał ten jest wystarczający do wykorzystania na potrzeby bytowe mieszkańców, do podgrzewania ciepłej wody, choć koszty inwestycji są obecnie zbyt duże w stosunku do możliwości osób fizycznych. Mimo to z roku na rok mieszkańcy inwestują w montaż kolektorów słonecznych. Ze względu na dużą zmienność sezonową i dobową potencjał ten nie zaspokoi potrzeb produkcyjnych przemysłu rolnego i rolno-spożywczego.

Sprawność kolektorów słonecznych wynosi przeciętnie około 80%. Jednak całkowita sprawność układu podgrzewającego wodę ze względu na sprawność całej instalacji, a głównie wymienników ciepła, wynosi od 50% do 70%.⁵

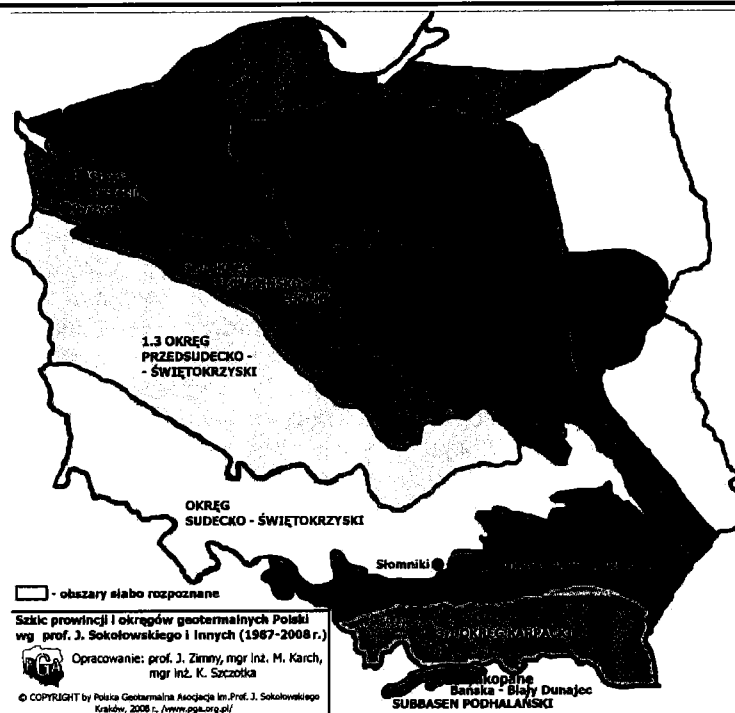
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska przy współpracy z bankami udziela dopłat na częściowe spłaty kapitału kredytów bankowych przeznaczonych na zakup i montaż kolektorów słonecznych dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych.

4.2.4. Analiza możliwości wykorzystania energii geotermalnej

Źródłem energii geotermalnej nazywa się naturalne nagromadzenie ciepła (w skałach, wodach podziemnych, w postaci pary) na głębokościach umożliwiających opłacalną ekonomicznie eksploatację energii cieplnej. Wydobycie ciepłej wody o określonym składzie może mieć ogromny wpływ na rozwój gospodarczy miejscowości dzięki rozwojowi lecznictwa (balneologia), turystyki i rekreacji (baseny z ciepłą wodą) i wreszcie przemysłu opartego o czystą technologię (suszarnictwo, ogrodnictwo itp.).

Na terenie Polski występują naturalne baseny sedymentacyjno-strukturalne, wypełnione gorącymi wodami podziemnymi o zróżnicowanych temperaturach, których bezwzględna wartość zdeterminowana jest powierzchniowymi zmianami intensywności strumienia ciepłego ziemi. Temperatury tych wód wynoszą od kilkudziesięciu do ponad 90°C, a w skrajnych przypadkach osiągają ponad 100°C

⁵ Źródło: www.cire.pl

Rysunek 3 Prowincje i okęgi geotermalne w Polsce

Lp.		Powierzchnia ziół [km ²]	Formacja geologiczna	Zasoby wód geotermalnych [km ³]	Zasoby wód geotermalnych [mln t.p.u.]	Objętość wód geotermalnych [m ³ /km ²]	Energia cieplna [t.p.u./km ²]
1	PROWINCJA ŚRODKOWOEUROPEJSKA	222 000		6 215	32 436	99 401 000	501 000
1.1	Okęg grudziądzko - warszawski	70 000	Kreda/Jura Trias	2 766 334	9 853 2 107	44 134 400	168 000
1.2	Okęg szczecińsko - łódzki	67 000	Kreda/Jura Trias	2 580 274	16 627 2 185	42 266 600	246 000
1.3	Okęg sudecko - świętokrzyski	39 000	Perm/Trias	155	955	3 900 000	26 000
1.4	Okęg pomorski	12 000	Perm/Karbon Dewon/Lias/Trias	21	162	1 600 000	13 000
1.5	Okęg lubelski	12 000	Karbon/Dewon	30	193	2 500 000	16 000
1.6	Okęg przybaltycki	15 000	Kambr/Perm/Mezozoik	38	241	2 500 000	16 000
1.7	Okęg podlaski	7 000	Kambr/Perm/Mezozoik	17	113	2 500 000	16 000
2	PROWINCJA PRZEDKARPACKA	16 000		362	1555	22 600 000	97 000
2.1	Okęg przedkarpacki	16 000	Trias/Jura/Kreda/ Trzeciorzęd	362	1555	22 600 000	97 000
3	PROWINCJA KARPACKA	13 000		100	714	7 700 000	55 000
3.1	Okęg karpacki	13 000	Trias/Jura/Kreda/ Trzeciorzęd	100	714	7 700 000	55 000
		251 000		6 677	34 705	99 401 000	653 000

Prowincje i okęgi geotermalne Polski oraz
potencjalne zasoby wód i energii w nich zawarte
wg prof. J. Sokołowskiego i innych (1987-2008 r.)

Opracowanie: prof. J. Zimny, mgr inż. M. Karch,
mgr inż. K. Szczotka

© COPYRIGHT by Polska Geotermalna Asocjacja
Im. Prof. J. Sokołowskiego, Kraków, 2008 r./www.pga.org.pl/

Rysunek 4 Potencjalne zasoby wód i energii zawarte w poszczególnych prowincjach i okęgach geotermalnych

Niezależnie od występowania naturalnych basenów sedymentacyjnych wypełnionych gorącymi wodami podziemnymi coraz powszechniej stosowane są pompy ciepła. Pompy ciepła to urządzenia proekologiczne pozwalające na zmniejszenie kosztów ogrzewania domów. Umożliwiają wykorzystanie ciepła niskotemperaturowego oraz odpadowego do ogrzewania, wentylacji i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Zasada ich działania jest prosta i analogiczna do zasady działania lodówki. Pompa ciepła pobiera energię (ciepło) z powietrza lub ziemi z zewnątrz budynku, kumuluje je do odpowiedniej wysokości i przekazuje do wymiennika ciepła. Pozyskana energia może być przeznaczona na ogrzanie wody użytkowej lub budynku. Podstawową zaletą wyróżniającą pompy ciepła od innych systemów grzewczych jest to, że 75% energii potrzebnej do celów grzewczych czerpanych jest bezpłatnie z otoczenia, a pozostałe 25% stanowi prąd elektryczny. Powoduje to, że pompy ciepła, w obecnej chwili są najtańszymi w eksploatacji.

Gmina Węgorzyno, podobnie jak znaczna część województwa zachodniopomorskiego ma duży potencjał do wykorzystywania energii pochodzącej z wód geotermalnych.

4.3. Kształtowanie stosunków wodnych ochrona przed powodzią i skutkami suszy

Na obszarze gminy Węgorzyno nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych. Natomiast mogą wystąpić lokalne podtopienia na skutek intensywnych opadów atmosferycznych.

Ze względu na brak zagrożeń gmin Węgorzyno nie posiada obwałowań przeciwpowodziowych wzdłuż głównych rzek w regionie. Powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych wynosi 4 308 ha, zmeliorowanych użytków zielonych – 1 865 ha, a powierzchnia zdrenowanych użytków rolnych wynosi 4 319 ha.

Na skutek braku opadów może dojść z kolei do suszy. Susza atmosferyczna (ma miejsce, gdy przez 20 dni nie występują opady deszczu) i glebowa (niedobór wody w glebie powodujący straty) zanikają stosunkowo szybko, natomiast susza hydrologiczna (obniżenie poziomu wody w naturalnych i sztucznych zbiornikach wodnych) ma skutki długotrwałe, może trwać nawet kilka sezonów. Odbudowa zasobów wodnych wymaga obfitych, długotrwałych opadów śniegu i deszczu.⁶

Konieczne jest więc uwzględnienie zagrożenia powodzią i suszą w planach reagowania kryzysowego opracowywanych na wszystkich szczeblach administracji. Według ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2005r. Nr 239 poz.2019 ze zm.), ochrona przed suszą jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej (art. 81). Ochronę przed powodzią oraz suszą prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju, a także planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego (art. 79).

5. Środowisko i zdrowie. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

5.1. Jakość wód

Wody powierzchniowe

W 2010 roku w sezonie letnim pod nadzorem sanitarnym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łobzie objęte były dwa kąpieliska śródlądowe:

- Kąpielisko Woświn w miejscowości Cieszyno
- Kąpielisko Węgorzyno w Węgorzynie

Pierwsze próbki wody z kąpielisk pobrano do badań 22 czerwca 2010 roku. Na podstawie sprawozdań z przeprowadzonych badań stwierdzono przydatność wody do kąpieli w obu kąpieliskach. Badania kontynuowano w kąpielisku Woświn co dwa tygodnie, a w kąpielisku Węgorzyno co trzy tygodnie podczas całego sezonu wakacyjnego. Wyniki badań wszystkich próbek wody wykazały przydatność wody do kąpieli.

W 2008 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badania jakości wód. Ocenę wód przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U.Nr 162, poz.1008) określając dla poszczególnych punktów pomiarowych:

- stan/potencjał ekologiczny – uwzględnia klasyfikacje elementów biologicznych, fizykochemicznych i ocenę wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla

⁶ Źródło: IMIGW w Warszawie „Hierarchia potrzeb obszarowych małej retencji”

środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne)

- ocenę elementów biologicznych – stan oceniano w oparciu o trzy grupy organizmów: fitoplankton, fitobentos i makrofity.
- ocenę elementów fizykochemicznych – przeprowadzono w oparciu o wyniki badań wskaźników wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia
- ocenę wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego – badania substancji wymienionych w załączniku nr 5 do rozporządzenia.

Przeprowadzony został monitoring diagnostyczny dla rzeki Brzeźniacka Węgorza w punkcie pomiarowym Brzeźniacka Węgorza ujęcie do Reskiej Węgorzy. Otrzymano następujące wyniki:

- ocena elementów biologicznych - I klasa na ocenę tych elementów główne znaczenie miał chlorofil a.
- Ocena elementów fizykochemicznych – klasa II.
- Ocena substancji szczególnie szkodliwych – dobry
- Ocena stanu ekologicznego – dobry
- Ocena stanu w ppk – dobry

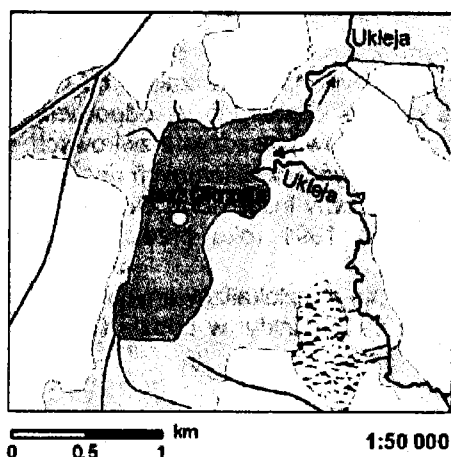
Stan sanitarny wód rzecznych określany jest mianem Coli typu kałowego, który odzwierciedla znaczący wpływ odprowadzanych nieoczyszczonych ścieków komunalnych, jak i oddziaływanie zanieczyszczeń dostających się do rzek ze źródeł obszarowych. Badania te wykonano w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 roku w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz.U.Nr 183 poz. 1530). W rzece Brzeźniacka Węgorza kryterium bakteriologiczne nie zostało spełnione. Badania wskazują, że skażenie wód bakteriami coli ulega znacznemu pogorszeniu w obszarze oddziaływania źle pracujących oczyszczalni komunalnych, odpływu wód opadowych i ścieków odprowadzanych z gospodarstw nie podłączonych do kanalizacji.

W świetle zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U.Nr 176 poz. 1455) badana rzeka Brzeźniacka Węgorza nie spełnia warunków określonych dla prawidłowego rozwoju ryb karpiowatych i łososiowatych. Głównymi wskaźnikami obniżającymi przydatność wód są azotyny i fosfor ogólny oraz sporadycznie BZT₅ i zawartość tlenu rozpuszczonego.

W 2006 roku WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badanie Jeziora Okrzeja leżącego na terenie gminy Węgorzyno. Jezioro ma powierzchnię 105,8 ha, głębokość maksymalną 4,4 m, a głębokość średnia 2,6 m.

Do roku 2006 badania prowadzono zgodnie z programem System Oceny Jakości Jezior (SOJJ) opracowanym przez Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie. Ocena opierała się na określeniu zasobności wód w związki mineralne i organiczne (azot ogólny i mineralny, ortofosforany, fosfor ogólny) i stwierdzeniu rezultatów eutrofizacji. Z termiką wód jeziorowych związane były terminy badania jezior (zarówno głębokich, jak i płytkich). Pierwszy termin to badanie wiosenne, gdy woda w zbiornikach posiada wyrównaną temperaturę od powierzchni do dna (tzw. homotermia), a drugi termin to okres szczytowy stagnacji letniej. Ocenę jakości wód przeprowadzano w skali 4-stopniowej: I klasa, II klasa, III klasa i „poza klasą”.

Jezioro Okrzeja to zbiornik płytki, polimiktyczny położony w obniżeniu terenu. Jest akwenem przepływowym dla rzeki Ukleja. Kształt masy jeziornej jest nieregularny, wydłużony na kierunku północ-południe. Wzdłuż zachodniego brzegu występuje stroma zadrzewiona skarpa. Do krawędzi tej skarpy przylegają pola uprawne. Również na południowo-wschodnim, zalesionym brzegu zlokalizowano wysoką skarpe.

Rysunek 5 Jezioro Okrzeja

Zlewnia całkowita jeziora Okrzeja posiada powierzchnię 102,9 km², w tym zlewnia bezpośrednia wynosi 1,9 km². Lasy zajmują 59% tego obszaru zlewni bezpośredniej, a grunty orne 38%. Jezioro nie jest odbiornikiem ścieków z punktowych zrzutów. Wody rzeki Ukleja są obciążone zanieczyszczeniami obszarowymi z 3 wsi o nieuregulowanej gospodarce ściekowej (Mielno, Zwierzynek, Mieszewo). W wymienionych miejscowościach mieszka około 780 osób. W Mieszewie znajduje się gorzelnia oraz hodowla bydła (250 DJP, technologia ściolowa). Gorzelnia w Mieszewie odprowadza do Uklei wody chłodnicze – umownie czyste. Ścieki produkcyjne są wywożone na oczyszczalnię w miejscowości Dobra. Jezioro jest użytkowane rekreacyjnie, na północnym i południowym brzegu zlokalizowano pola biwakowe. Zostało zaliczone do typu sandaczowego. Dominującymi gatunkami są: płoc, ukleja i leszcz.

Od wielu lat główną przyczyną niezadowalającej jakości wód jeziorowych w województwie zachodniopomorskim jest ich nadmierna żyzność, czyli eutrofia. Stan żyzności jest odzwierciedleniem koncentracji związków biogennych, wśród których główną rolę pełnią związki azotu i fosforu. Obfity rozwój fitoplanktonu, który powoduje obniżenie przezroczystości wód, to reakcja na wysoką zawartość związków biogennych. W jeziorze Okrzeja odnotowano podwyższone koncentracje azotu ogólnego, która wynosiła 1,99 mg N/l (wartość graniczna dla azotu ogólnego jest 1,5 mg N/l). Analiza wyników wykazała znaczną zmienność występowania wysokich koncentracji związków biogennych (takich jak: azot i fosfor) z głębokością średnią badanego akwenu. Głębokość średnia jest więc wskaźnikiem z istotniejszych wskaźników morfometrycznych, określających podatność jeziora na wpływ zanieczyszczeń ze zlewni.

Tabela 16 Badanie fitoplanktonu w jeziorze Okrzeja.

Nazwa jeziora	Wiosna			Lato			Widzialność tarczy Saccilogo (maks) [m]
	liczebność ogólna [ind/l]	Udział sinic [%]	Chlorofil a [µg/l]	liczebność ogólna [ind/l]	Udział sinic [%]	Chlorofil a [µg/l]	
Okrzeja	3,1	24	29,3	90,2	90,0	94,8	0,7-1,7

Zródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2007, WIOS Szczecin.

W badanym jeziorze stwierdzono udział sinic w liczebności ogólnej powyżej 50%. Jest to niezwykle istotna informacja z uwagi na potencjalną możliwość produkcji toksyn. Udział sinic latem jest przeważnie wyższy niż wiosną.

Po zestawieniu wszystkich wyników badań Jezioro Okrzeja oceniono na III klasę czystości. We wcześniejszych badaniach przeprowadzonych w latach 90-tych klasę czystości również określono na III. Może to świadczyć o ustabilizowaniu się warunków panujących w jeziorze.

Wody podziemne

Wody podziemne są jednym z ważniejszych bogactw naturalnych decydujących o rozwoju regionu. Ilość wód podziemnych na danym obszarze zależy od charakteru budowy geologicznej oraz rodzaju skal i osadów. Na niektórych obszarach o odpowiedniej budowie geologicznej, gdzie występują duże zasoby wód oraz utworów piaszczysto-zwirowych, mogą wykształcić się podziemne „zbiorniki” wodne. Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na poziomie krajowym badania wykonywane są corocznie od 1991 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG) w Warszawie.

Na terenie gminy Węgorzyno nie ma zlokalizowanych punktów monitoringu wód podziemnych. W powiecie łobeskim zlokalizowane są 3 punkty: w Łobzie (2 punkty) i w Resku. Wody podziemne zostały poddane monitoringowi krajowemu.

Tabela 17 Ocena jakości wód podziemnych w latach 2004-2005

Punkt monitoringu	Rodzaj wód	Jakość wód podziemnych	
		2004	2005
Lobez (nr 299)	Gruntowe	II klasa	b.d
Lobez (nr 302)	Gruntowe	IV klasa	b.d
Resko (nr 301)	Gruntowe	IV klasa	II klasa

Zródło: Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2006-2007, WIOS Szczecin

W 2004 roku stwierdzono występowanie wód dobrej jakości (II klasa) w Łobzie (punkt monitoringu nr 299), natomiast złej jakości w Łobzie (punkt monitoringu 302) i w Resku. W 2005 roku poprawiła się jakość wód w Resku i jej stan oceniono jako dobry. W pozostałych punktach w 2005 roku nie przeprowadzono badań.

Wody przeznaczone do spożycia

Z informacji uzyskanych od Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łobzie w 2010 r. odnośnie jakości wód przeznaczonych do spożycia wynika, że woda w 14 ujęciach wody zlokalizowanych w miejscowościach: Brzeźniak, Gardno, Dlusko, Rogówko, Winniki, Chwarstno, Mieszewo, Cieszyno, Kakolewice, Przyton, Sielsko, Wiewiecko i Podlipce spełnia wymagania jakościowe, zarówno pod kątem mikrobiologicznym jak i fizyko-chemicznym dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 41, poz. 417). Natomiast w ujęciu wody Węgorzyno woda pod względem mikrobiologicznym spełnia wymagania sanitarne w badanym zakresie, a pod względem fizyko-chemicznym jest warunkowo dopuszczona do spożycia ze względu na podwyższone stężenie związków manganu w stacji uzdatniania wody w Węgorzynie przy ulicy Drawskiej 6.

5.2. Zanieczyszczenie powietrza

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Przestrzenny rozkład emisji na terenie województwa zachodniopomorskiego jest zróżnicowany. Największe skupiska emitorów punktowych, jak i znaczna emisja liniowa związane są z obszarami zurbanizowanymi dużych miast.

Według danych WIOS w Szczecinie w 2010 z emitorów punktowych znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego, wyemitowano 17 863 Mg SO₂, 15 335 Mg NO₂, 3 744 Mg CO, 2 056 Mg PM10 i 632 kg B(a)P. W ostatnich latach obserwuje się obniżenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych. Zmniejszenie zanieczyszczeń ze źródeł punktowych ma związek przede wszystkim z inwestycjami proekologicznymi w sektorze energetycznym.

Całe województwo zachodniopomorskie w tym i gmina Węgorzyno objęte jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. Gmina Węgorzyno podlega pod strefę zachodniopomorską.

Tabela 18 Sumy emisji dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy zachodniopomorskiej

Gazów i pyłu [Mg/rok]			
SO ₂	6 086,43	40,32	13 443,57
NO ₂	3 348,55	12 667,73	13 071,06
CO	10 392,57	42 433,7	3 443,41
PM10	18 998,0	4 852,47	2 750,0
PM2,5	8 877,99	1 160,37	905,95
Metali ciężkich i B(a)P [kg/rok]			
Cd	1 537,64	35,83	8,19
As	1 027,22	b.d	8,08
Ni	4 849,94	358,24	132,9
B(a)P	1 502,26	96,18	556,99
Pb	9 651,5	2 410,78	17,04
C ₆ H ₆	457,93	206 157,01	b.d

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego za 2010 rok. WIOŚ Szczecin.

Roczna ocena jakości powietrza za 2010 rok, w stosunku do ocen wykonanych w ostatnich latach, zawiera nowe elementy wynikające z nowego podziału kraju na strefy oraz z Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (CAFE). Obecne przepisy nie uwzględniają zapisów zawartych w tej Dyrektywie dlatego do oceny wykorzystuje się także obowiązujące akty prawne takie jak:

- Ustawę Prawo ochrony środowiska (Dz.U.08.25.150),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 03 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.08.47.281),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 marca 2008 roku w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U.08.52.310)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U.Nr 5 poz. 31)

Dwutlenek siarki. Pomiarzy automatyczne i pasywne wykonywane w 2010 r. wykazały, iż stężenie tego zanieczyszczenia jest niskie w powietrzu. Wyższe stężenia tego zanieczyszczenia rejestrowane są w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-listopad) niż w miesiącach letnich (kwiecień-wrzesień), co świadczy o tym, iż na poziom stężeń SO₂ w powietrzu największy wpływ mają procesy grzewcze. Najbliższej gminy Węgorzyno znajduje się punkt pomiarowy w Łobzie, w którym stężenie średnioroczne dla SO₂ wynosi 5,6 µg/m³, natomiast w porze zimowej – 7,7 µg/m³.

Dwutlenek azotu. Głównym źródłem tego zanieczyszczenia w obszarach miejskich jest komunikacja samochodowa. Wyższe wartości notowane są w dużych aglomeracjach miejskich, a niższe na wsiach i małych miejscowościach, które oddalone są do dużej komunikacji samochodowej. W ostatnich latach nie zauważa się spadkowej tendencji stężenia tego zanieczyszczenia. W punkcie pomiarowym w miejscowości Łobez średnio roczne stężenie dwutlenku azotu wynosiło 19 µg/m³.

Pył zawieszony PM10. W 2010 roku ponadnormatywne stężenia pyłu PM10 odnotowano w dwóch strefach w województwie zachodniopomorskim. Skutkuje to obowiązkiem opracowania przez Marszałka programu ochrony powietrza (POP). Większość przekroczeń miała miejsce w sezonie grzewczym, co wskazuje na znaczny wpływ emisji pochodzącej z ogrzewania mieszkań.

Pył zawieszony PM2,5. Wdrażana od 2010 roku Dyrektywa CAFE nakłada obowiązek oceny jakości powietrza o pył zawieszony PM2,5. Na wszystkich badanych stanowiskach stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 było niższe od dopuszczalnego.

Benzo(a)piren zawarty w pyłach PM10. Benzo(a)piren, to poza pyłem PM10 drugie zanieczyszczenie, którego poziomy stężenie w powietrzu przekraczają obowiązującą normę. Prawdopodobieństwo przekroczeń poziomu docelowego przez stężenia benzo(a)pirenu dotyczy wszystkich większych miast w województwie, głównie stolicy powiatów. Do powietrza benzo(a)piren dostaje się głównie w wyniku niepełnego spalania paliw stałych (węgla i drewna)

przede wszystkim w paleniskach domowych, dlatego obserwuje się wzrost wartości tego zanieczyszczenia w najzimniejszych miesiącach i jest to związane z tzw emisją niską. W mniejszym stopniu obecność benzo(a)pirenu jest wynikiem jego emisji z dużych źródeł energetycznych i przemysłowych. Niewielki udział emisji benzo(a)pirenu do powietrza mają spaliny samochodowe.

Ozon. Jest silnym utleniaczem fotochemicznym, który powoduje poważne problemy zdrowotne, niszczy materiały i uprawy rolne. Jest zanieczyszczeniem wtórnym, wytwarzającym się w wyniku oddziaływania UV z pierwotnymi zanieczyszczeniami powietrza. Ze względu na mechanizm tworzenia się ozonu maksymalne jego stężenia rejestrowane są terenach z dala od dużych aglomeracji miejskich.

Ołów, arsen, kadm, nikiel. Nie stwierdzono przekroczeń zarówno poziomu dopuszczalnego określonego dla ołowiu jak też poziomów docelowych określonych dla arsenu, kadmu i niklu. Dla tych zanieczyszczeń w ocenie jakości powietrza za 2010 r., strefa zachodniopomorska otrzymała klasę A, która niewymaga działań związanych z poprawą jakości powietrza.

Pozostałe substancje Klasę A uzyskała strefa zachodniopomorska również dla pozostałych substancji: tlenku węgla, benzenu oraz arsenu zawartego w pyłe PM10.

Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia

Całą strefę zachodniopomorską, do której należy gmina Węgorzyno, dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu i tlenku węgla zaliczono do klasy A. Mierzony poraż pierwszy poziom pyłu zawieszonego PM2,5 zgodnie z Dyrektywą CAFÉ w strefie zachodniopomorskiej nie został przekroczony i strefę zaliczono do klasy A. Do klasy C zaliczono strefę ze względu na poziom pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu. Przypisanie całej dużej strefie zachodniopomorskiej klasy C dla pyłu PM10 i benzo(a)pirenu nie oznacza, że przeoczenia występują na całym obszarze. Oznacza to, że na obszarze strefy są miejsca wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (Program Ochrony Powietrza).

Strefa zachodniopomorska, na obszarze której znajduje się gmina Węgorzyno, w ocenie za 2010 r. otrzymała klasę D2 ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego przez stężenia ozonu. Przekroczenia poziomu docelowego ozonu stwierdzono na automatycznych stacjach w Szczecinie, Widuchowej i Storkowie w związku z tym do klasy D2 zaliczono strefę zachodniopomorską. Dla stref w klasie D2 nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza. Działania wymagane w tym przypadku to ograniczenie emisji lotnych związków organicznych jako prekursorów ozonu, które to działania powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki badań stężeń zanieczyszczeń powietrza wykonane przez WIOŚ dla strefy zachodniopomorskiej w 2010 r.

Tabela 19 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia w 2010 r.

Strefa	Symboliczny wynik jakości powietrza ogólnego zanieczyszczenia i substancji szkodliwych												
	SO ₂	NO _x	PM10	PM2,5	GH	CO	Pb	As	Cd	Ni	Ben(a)P	O ₃	CO
Strefa zachodniopomorska	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego za 2010 rok. WIOŚ Szczecin

Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

W wyniku oceny przeprowadzonej za rok 2010 dla ozonu, strefie zachodniopomorskiej pod kątem ochrony roślin przypisano klasę D2. Dla stref w klasie D2 nie jest wymagane opracowanie programu ochrony powietrza. Działania wymagane w tym przypadku – to ograniczenie emisji lotnych związków organicznych jako prekursorów ozonu, które to działania powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska. Należy jednak pamiętać, że dla strefy

zachodniopomorskiej dla ozonu obowiązuje program ochrony powietrza na podstawie rocznej oceny za 2008 rok. Program ten został uchwalony przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w marcu 2011 roku.

Strefę ocenianą pod kątem dwutlenku siarki i tlenków azotu zaliczono do klasy A.

Tabela 20 Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony roślin w 2010 r.

Symbol klasyfikacji	Symbol klasyfikacji wyników dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (dł)	O ₃ (dł)
A	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza dla województwa zachodniopomorskiego za 2010 rok. WIOŚ Szczecin

5.3. Poważne awarie

Z oceny zagrożenia gminy Węgorzyno wynika, że do potencjalnych zagrożeń mogących doprowadzić do sytuacji kryzysowych należy zaliczyć:

- pożary,
- katastrofy, awarie i niekontrolowane przenikanie różnych substancji do środowiska naturalnego,
- skażenie toksycznymi środkami przemysłowymi – transport substancji niebezpiecznych,
- klęski żywiołowe (susze, huragany, intensywne opady).

Na terenie gminy do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych lub podczas transportu materiałów niebezpiecznych: w wyniku kolizji drogowej bądź kolejowej, a także rozszczelnienia cystern kolejowych lub autocystern.

Obowiązki związane z awariami przemysłowymi spoczywają głównie na prowadzącym zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii oraz na organach Państwowej Straży Pożarnej, a także Wojewodzie. Szczegółowy opis obowiązków podaje ustawa Prawo ochrony środowiska.

5.4. Oddziaływanie hałasu

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku A (LAeq), wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Dopuszczalne wartości poziomów dźwięku w środowisku określa załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826 ze zm.).

Tabela 21 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

Lp.	Opis terenu	Poziomy hałas [dB(A)]			
		W dzień	W nocy	W dzień	W nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży	55	50	50	40

	c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach				
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	65	55	55	45

(Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120, poz. 826 ze zm.)

Do najbardziej uciążliwych źródeł hałasu w środowisku należy komunikacja drogowa. Co roku powstaje kilkaset dodatkowych kilometrów dróg, obwodnic, remontowane są mosty, buduje się przejazdy awaryjne. Odnotowuje się jednocześnie szybki wzrost liczby pojazdów, w województwie zachodniopomorskim od 2000 roku do 2009 odnotowano wzrost o 300 tyś. pojazdów. Powoduje to, że hałas drogowy staje się głównym czynnikiem degradującym środowisko. Skutki powyższego odczuwane są przez coraz większą liczbę mieszkańców.

Źródłem hałasu komunikacyjnego w gminie Węgorzyno jest sieć ulic i dróg przelotowych. Przez gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 20 (odcinek o długości 21,5 km) oraz drogi wojewódzkie nr 146 (odcinek o długości 7 km) i nr 151 (odcinek o długości 12,5 km). Wymienione drogi charakteryzują się znacznym natężeniem ruchu, dlatego też ich uciążliwość akustyczna jest duża. Jest to powodem, że na tym obszarze prowadzone są badania natężenia hałasu. W 2010 roku został wykonany Generalny Pomiar Ruchu przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie. W czasie pomiaru rejestracji podlegały wszystkie pojazdy silnikowe korzystające z dróg publicznych. Na terenie gminy Węgorzyno wykonano pomiary w dwóch miejscach. Dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 22 Średni dobowy ruch (SDR) pojazdów

Motocykle	41	54
Samochody osobowe, mikrobusy	2454	1998
Lekkie samochody ciężarowe	355	214
Samochody ciężarowe	361	368
Autobusy	20	22
Ciągniki rolnicze	4	11
SDR	3235	2668

Źródło: GDDKiA 2010 rok

Na terenie gminy Węgorzyno nie prowadzono całodobowych pomiarów hałasu komunikacyjnego. Z pomiarów przeprowadzonych przez WIOŚ w Szczecinie wynika, że przy natężeniu ruchu około 5 tyś pojazdów na dobę w punkcie pomiarowym oddalonym 10 m od drogi równoważny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi 67,2 dB, a w porze nocnej 60,6 dB. W punkcie oddalonym o 20 m od drogi równoważny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi 63,3 dB, a w porze nocnej – 56,9 dB.

W zależności od miejsca prowadzenia pomiaru hałasu określa się czy dane wartości przekraczają dopuszczalne normy. Dotyczy to szczególnie przebiegu drogi przez miejscowości, gdzie w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się zabudowa mieszkaniowa. Pozwala to na zastosowanie odpowiedniego środka zabezpieczającego np. montaż ekranów akustycznych. Mapy akustyczne regionu umożliwiają administracji samorządowej planowanie rozwoju regionu w optymalnym kierunku.

5.5. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych (PEM) realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U.

Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola.

Pomiary wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od rzutu anten instalacji emitujących pola elektromagnetyczne na powierzchnię terenu. Celem pomiarów jest wyłącznie określenie poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności, nie służą one natomiast określeniu wpływu poszczególnych obiektów emitujących fale elektromagnetyczne na poziom pól w środowisku. W związku z tym uzyskane wyniki nie mogą stanowić podstawy do wnioskowania o wielkości emisji pól elektromagnetycznych ze źródeł (obiektów) znajdujących się w pobliżu miejsc, w których realizowano pomiary.

Na terenie gminy Węgorzyno są 3 operatorzy sieci komórkowych. W okolicy znajduje się także telewizyjna stacja retransmisyjna. Przez północno-zachodni skraj gminy przebiega tranzytowa linia wysokiego napięcia 110 kV Morzyczyn-Łobez. W 2009 roku przeprowadzono pomiary PEM w okolicy gminy Węgorzyno i nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (7 V/m).

Również na podstawie sprawozdań z pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych emitowanych przez stacje bazowe telefonii komórkowej przeprowadzonych przez inwestora (operatora sieci) i udostępnionych Wojewódzkiemu Inspektoratowi Ochrony Środowiska w Szczecinie, nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w miejscach dostępnych dla ludności.

5.6. Edukacja społeczności lokalnej

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego problematyka edukacji społeczeństwa w tej dziedzinie zajmuje znaczące miejsce.

Cele w ten sposób określone wpisują się w podstawowe cele sformułowane w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej: „Edukacja ekologiczna kształtuje całościowy obraz relacji pomiędzy człowiekiem, społeczeństwem i przyrodą. Ukazuje zależność człowieka od środowiska oraz uczy odpowiedzialności za zmiany dokonywane w środowisku naturalnym. Istotne jest, aby został on osiągnięty zarówno wśród młodego pokolenia, jak i u ludzi dorosłych poprzez: edukację ekologiczną w formalnym systemie kształcenia oraz pozaszkolną edukację ekologiczną”. Przedsięwzięcia edukacyjne społeczności lokalnej znalazły odzwierciedlenie w szeregu dokumentach lokalnych poczynając od Strategii Gminy. Zamiary w tej materii dotyczą: wspierania programów edukacji ekologicznej prowadzonej przez organizacje pozarządowe, gminy, szkoły. Nie ulega wątpliwości, że bardzo ważną pozycją w wydatkach miasta powinna być edukacja ekologiczna.

Sz szczególnie cenna będzie w tej materii współpraca z organizacjami pozarządowymi i szkołami. Edukacja wiąże się z rozdziałem następnym, traktującym o udziale mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony środowiska.

W Polityce ekologicznej na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 celem średniookresowym w omawianym zakresie jest stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, która prowadzi do:

- proekologicznych zachowań konsumenckich,
- prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska,
- organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska,
- uczestniczenia w procedurach prawnych i kontrolnych dotyczących ochrony środowiska.

Gmina Węgorzyno corocznie organizuje i współorganizuje działania w zakresie edukacji ekologicznej:

- „Dzień Ziemi”
- „Sprzątanie Świata”
- Debaty ekologiczne

6. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

6.1. Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna opiera się na ustawach, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na:

- prawne,
- finansowe,

- społeczne,
- polityczne,
- strukturalne.

6.1.1. Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w gminie jest rada gminy. Ponadto ustawa przedstawia katalog zadań własnych gminy. Wśród nich są między innymi sprawy: ładu przestrzennego, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zieleni gminnej i zadrzewienia. Zadania gminy w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania gmina jest zobowiązana.

Poniżej wymienione zostały ważniejsze kompetencje organów miasta w zakresie ochrony środowiska, leśnictwa, rolnictwa.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska”:

- sporządzanie (burmistrz) i uchwalanie (rada miasta) programów ochrony środowiska z realizacji programu burmistrz miasta sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie miasta,
- udostępnianie każdemu informacji o środowisku i jego ochronie, znajdujących się w posiadaniu władz miasta,
- okresowe przedkładanie wojewodzie, przez burmistrza miasta, informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska,
- przeprowadzanie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko,
- nakazywanie (w formie decyzji burmistrza) osobie fizycznej eksploatującej instalacje w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub eksploatującej urządzenie, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzające do ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wstrzymywanie użytkowania instalacji lub urządzenia, w drodze decyzji burmistrza, w razie naruszenia warunków decyzji określającej wymagania dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, prowadzonej przez osobę fizyczną w ramach zwykłego korzystania ze środowiska lub niedostosowania się do wymagań,
- wyrażanie, w drodze decyzji burmistrza, na wniosek zainteresowanego, zgody na podjęcie wstrzymanej działalności po stwierdzeniu, iż ustaly przyczyny wstrzymania działalności, lub oddania do eksploatacji obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji.
- w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska:
 - przyjmowanie wyników pomiarów emisji prowadzonych przez użytkowników instalacji,
 - przyjmowanie zgłoszeń instalacji z której emisja nie wymaga pozwolenia lecz może negatywnie oddziaływać na środowisko.
 - sprawowanie, przez burmistrza miasta, kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością władz szczebla gminnego. Do wykonywania funkcji kontrolnych burmistrz może upoważnić pracowników urzędu miasta lub straży miejskiej,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego (burmistrz lub osoby przez niego upoważnione) w sprawach o wykroczenie przeciw przepisom o ochronie środowiska,

- występowanie przez gminę do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli stwierdzono naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska:

- rozpatrywanie przez radę miasta przynajmniej raz w roku, informacji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa,
- przyjmowanie od wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu,
- wydawanie przez burmistrza miasta, w przypadkach bezpośredniego zagrożenia środowiska, właściwemu organowi Inspektoratu ochrony środowiska polecenia podjęcia działań zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- sporządzanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, w którym uwzględnia się uwarunkowanie wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu, stanu środowiska, wielkości i jakości zasobów wodnych, wymogów ochrony środowiska, infrastruktury technicznej w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa „Prawo energetyczne”

- opracowywanie i wdrażanie planów zaopatrzenia w energię.

Ustawa o Utrzymaniu porządku i czystości w gminach

- ustalenie w drodze uchwały szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie miasta,
- nadzorowanie utrzymania czystości i porządku w mieście,
- ochrona przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenie schronisk dla bezdomnych zwierząt.
- wydawanie zezwoleń na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części.

Ustawa o odpadach

- nakazywanie posiadaczowi odpadów, w drodze decyzji burmistrza miasta, usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, ze wskazaniem sposobu wykonania tej decyzji,
- sporządzanie (burmistrz) i uchwalanie (rada miasta) planów gospodarki odpadami. Z realizacji planu burmistrz sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie miasta.

Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

- przyjmowanie informacji od podmiotów zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Ustawa o ochronie przyrody

- wykonywanie i popularyzacja ochrony przyrody,
- wprowadzenie form ochrony przyrody (obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), jeżeli wojewoda nie wprowadził tych form,
- sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów poddawanych ochronie przez radę miasta,
- umieszczanie tablic o ograniczeniach i zakazach lub innych oznakowań o poddaniu pod ochronę – na obrzeżach ochraniających kompleksów przyrodniczych i w pobliżu chronionych tworów przyrody,
- wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew lub krzewów,
- naliczanie opłat za usunięcie drzew lub krzewów,
- wymierzanie administracyjnych kar pieniężnych za zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów oraz za ich usuwanie bez wymaganego zezwolenia.

Ustawa „Prawo wodne”

- zatwierdzanie uгод w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach,
- wyznaczanie części nieruchomości umożliwiającej dostęp do wody objętej powszechnym korzystaniem z wód,
- nakazywanie właścicielowi gruntu przywrócenia poprzedniego stanu wody lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom, jeśli spowodowane przez niego zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie,
- wyznaczanie miejsc wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, w granicach powszechnego korzystania z wód.

6.1.1.1. Pozwolenia

Kompetencje do wydawania pozwoleń w zakresie ochrony środowiska na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii podzielone są pomiędzy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, wojewodę, marszałka województwa i starostę, przyjmując za podstawowe kryterium rodzaj przedsięwzięcia oddziałującego na środowisko. Regionalny dyrektor ochrony środowiska posiada kompetencje w zakresie przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zamkniętych.

Wojewoda posiada kompetencje w zakresie realizacji zadań wynikające z ustawy z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U z 2005 r. Nr 25, poz.202 ze zm.) oraz zadania wynikające z ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz. U. z 2008 r. Nr 138, poz.865), związanych z gospodarowaniem odpadami wydobywczymi na terenach zamkniętych. Do kompetencji wojewody należy także rozpatrywanie odwołań od decyzji wydanych przez starostów na podstawie ustawy o handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i innych substancji oraz wydawanie rozstrzygnięć w tym zakresie, wydawanie decyzji w sprawie utworzenia grupy instalacji jednego rodzaju w celu wspólnego rozliczania uprawnień do emisji przez prowadzącego instalację (Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2784 ze zm.) oraz prowadzenie publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie również prowadzenie spraw związanych z udostępnianiem informacji o środowisku i jego ochronie (ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz.1227).

Marszałek województwa posiada kompetencje w zakresie:

- przedsięwzięć i zdarzeń na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, realizowanego na terenach innych niż wymienione.

Kompetencje do wydawania pozwoleń, dotyczących obiektów zaliczonych do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska posiada Starosta. Do tej kategorii należą pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii: w tym pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodno-prawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zatwierdzanie projektów prac geologicznych, przyjmowanie dokumentacji geologicznych, wydawanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych dla przedsięwzięcia.

Wprowadzenie wymogów Dyrektywy IPPC (ang. Integrated Pollution Prevention and Control) wpłynie na funkcjonowanie znacznej części przedsiębiorstw określanych w polskim prawie jako szczególnie szkodliwe dla środowiska i wielu obiektów zaliczanych do kategorii mogących pogorszyć stan środowiska. Część z nich, w miejsce dotychczas obowiązujących pozwoleń odnoszących się do poszczególnych mediów (pobór wody, gospodarka odpadami), komponentów środowiska (emisje do powietrza, odprowadzanie ścieków) oraz oddziaływanie na stan środowiska poprzez hałas, promieniowanie będzie musiała uzyskać pozwolenia zintegrowane, w których uwzględnione będą wymogi BAT.

6.1.1.2. Kontrola przestrzegania prawa

Główne kompetencje kontrolne posiada wojewoda, co wynika z podporządkowania mu wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, wykonującego w jego imieniu zadania Inspekcji Ochrony Środowiska, a zatem odpowiadającego za kontrolę przestrzegania warunków określonych w

pozwoleniach. Kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska sprawują również marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta w zakresie objętym właściwością tych organów.

6.1.1.3. Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

6.1.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

6.1.2.1. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ miasta) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

6.1.2.2. Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricto środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ miasta. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

6.1.2.3. Fundusze celowe

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla miasta istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW w Szczecinie. Możliwe jest także wykorzystanie instrumentów nie będących w kompetencji władz gminy, poprzez porozumienie się z partnerami, w kompetencjach, których znajdują się dane instrumenty (starosta, wojewoda, samorząd wojewódzki).

6.1.3. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem miasta poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania

edukacyjne,

- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

6.1.4. Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się obowiązującą Politykę Ekologiczną Państwa, Program ochrony środowiska dla województwa zachodniopomorskiego, Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego, a także dokumenty składające się na politykę rozwoju gminy Węgorzyno: Strategia Rozwoju Gminy, Plan Rozwoju Lokalnego.

6.1.5. Instrumenty strukturalne

Jako instrumenty strukturalne określić można strategię i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali gminy jest Strategia rozwoju gminy. Strategia wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym.

6.2. Organizacja zarządzania środowiskiem

Program Ochrony Środowiska dla gminy Węgorzyno jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2019 r., jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2012 - 2015). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych działań i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w programie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców gminy.

6.3. Systemy zarządzania środowiskowego

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczne jest nie tylko naprawy zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włączeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 001, EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Rolą władz gminy mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym starostw powiatowych i urzędów gminnych.

7. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych, w podziale na inwestycyjne (I) i pozainwestycyjne (P) przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju gminy wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zbiektywizowanego wyboru celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w gminnym programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym. W tym przypadku z przyjętym Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Łobeskiego na lata 2009-2012 z perspektywą lat 2013-2016 oraz Programem Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015. W obu Programach przyjęto następujące cele:

Tabela 23 Cele i działania POŚ (wojewódzki i powiatowy)

	Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łobeskiego
	Cel 1 – priorytetowy - „Gorące punkty” - Realizacja zgodnie z założeniami w okresie 2002-2006. -Zadania nie zrealizowane, które przeszły na lata 2008 – 2011.	
I CEL STRATEGICZNY	Cel 1 – Poprawa jakości środowiska. Cel 1.1 – Poprawa gospodarki wodnej. Cel 1.1.1 – Poprawa jakości wód i osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Cel 1.1.2 – Racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą.	Cel 1– Zarządzanie zasobami wodnymi Cel 2 – Ochrona przeciwpowodziowa i mała retencja
	Cel 1.2 – Poprawa jakości powietrza i spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza. Cel 1.3 – Poprawa klimatu akustycznego. Cel 1.4 – Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.	Cel 1 – Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z ciepłownictwa Cel 2– Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunalnych Cel 3 –Ochrona przed hałasem Cel 4 – Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
	Cel 2 – Poprawa gospodarki odpadami.	Cel 1 – w Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łobeskiego
	Cel 3 – Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.	Cel 1 – Ochrona gleb użytkowanych rolniczo
	Cel 5 – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i minimalizacji ich skutków oraz zwiększenie bezpieczeństwa chemicznego.	Cel 1 – Przeciwdziałanie poważnym awariom
II CEL STRATEGICZNY	Cel 6 – Ochrona złóż kopalin.	Cel 1 – Inwentaryzacja zasobów kopalin
	Cel 7 – Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego. Cel 8 – Ochrona i racjonalne użytkowanie lasów.	Cel 1 – Ochrona i rozwój obszarów chronionych Cel 2 – Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt Cel 3 – Ochrona lasów
III CEL STRATEGICZNY	Cel 9 – Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.	Cel 1 – Integracja aspektów środowiskowych z planowaniem przestrzennym Cel 2 – Odpowiedzialność za szkody w środowisku Cel 3 – Edukacja w formalnym systemie kształcenia Cel 4 – Edukacja w nieformalnym systemie kształcenia

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne, uchwały) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Wyodrębnionych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ochrona wód
- Priorytet drugi – ochrona powietrza atmosferycznego i ochrona przed hałasem
- Priorytet trzeci – racjonalizacja gospodarki odpadami
- Priorytet czwarty – racjonalne użytkowanie zasobów przyrody i ochrona powierzchni

- ziemi,
- Priorytet piąty – zarządzanie środowiskiem
 - Priorytet szósty – edukacja ekologiczna.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Węgorzyno.

Tabela 24 Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych przewidzianych do realizacji w ramach Programu

Tabela 24 Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych przewidzianych do realizacji w ramach Programu										
Zarządzanie zasobami wodnymi	Opis przedsięwzięcia	Wykonawca	Lp.	Kod	Kod	Kod	Kod	Kod	Kod	Źródło finansowania
	Ustanowienie/utrzymanie stref ochronnych dla ujęć wody	Gmina Węgorzyno Powiat Łobeski RZGW								Budżet gminy Środki własne użytkowników ujęć
	Realizacja zadań związanych z ochroną ekosystemów wodnych	Gmina Węgorzyno Powiat Łobeski								Budżet gminy Budżet powiatu Dotacje
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy o 11,6 km do 2015 roku	Gmina Węgorzyno Przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne								Budżet gminy Środki własne przedsiębiorstw Dotacje
	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej i sanitarnej w granicach aglomeracji Węgorzyno-Etap II. Zadanie obejmuje: ▪ skanalizowanie miejscowości Runowo Pomorskie i Połchowo z podłączeniem do oczyszczalni w Węgorzynie	Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. w Goleniowie								Środki własne jednostek realizujących zadanie

	Gardno w celu wyłączenia z eksploatacji ujęcia Gardno								
	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach gdzie budowa kanalizacji jest utrudniona ze względów ekonomicznych	<i>Prywatni właściciele Gmina Węgorzyno</i>							<i>Środki własne Dotacje Kredyty</i>
Ochrona przeciwpowodziowa	Systematyczna kontrola i naprawa wałów przeciwpowodziowych	<i>RZWG ZMIUW Gmina Węgorzyno</i>							<i>Środki własne jednostek realizujących zadanie</i>
	Wyznaczenie w planach zagospodarowania przestrzennego miejsc zalewowych	<i>ZMIUW Gmina Węgorzyno</i>							<i>Dotacje Środki własne jednostek realizujących zadanie</i>

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza	Inwestycje w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych	<i>Gmina Węgorzyno Przedsiębiorstwa</i>							<i>Budżet gminy Dotacje Kredyty Środki własne przedsiębiorców</i>
	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<i>Gmina Węgorzyno</i>							<i>Budżet gminy Dotacje</i>
	Rozbudowa sieci gazu ziemnego na terenie gminy	<i>Zarządcy sieci gazowej Gmina Węgorzyno</i>							<i>Środki własne jednostek</i>

	zagospodarowania przestrzennego z mapami akustycznymi				
Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Wybieranie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Węgorzyno			-
	Kontrola wprowadzania do środowiska nowych urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	Gmina Węgorzyno			-

Główny cel	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny	Lata					Źródło finansowania
			2012	2013	2014	2015	2016-2019	
Racjonalne gospodarowanie odpadami	Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami	Gmina Węgorzyno						Budżet gminy
	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów biodegradowanych	Gmina Węgorzyno Przedsiębiorcy odbierający odpady						Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Rozwój systemu zbiórki surowców wtórnych i odpadów niebezpiecznych	Gmina Węgorzyno Przedsiębiorcy odbierający odpady						Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina Węgorzyno Właściciele nieruchomości						Budżet gminy Środki własne

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno
na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019

										nieruchomości Dotacje Pożyczki
	Prowadzenie akcji ekologicznych dotyczących prawidłowego postępowania z odpadami	Gmina Węgorzyno Przedsiębiorcy odbierający odpady Organizacje pozarządowe Organizacje odzysku								Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie Dotacje

Ochrona obszarów chronionych	Opracowanie planów ochrony obszarów chronionych	Organy zarządzające obszarami chronionymi								Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Utworzenie nowych form ochrony przyrody	Gmina Węgorzyno RDOŚ								Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Współpraca z sąsiednimi gminami w sprawie ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego	Gmina Węgorzyno Nadleśnictwa								Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Współpraca w tworzeniu nowych obszarów chronionych zgodnie z koncepcją sieci ekologicznej NATURA 2000	Gmina Węgorzyno Powiat Łobeski RDOŚ Nadleśnictwa								Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno
na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019

	zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych				
	Promowanie stosowania dobrych praktyk rolniczych	Gmina Węgorzyno ARiMR			Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
Ochrona złóż kopalin	Racjonalne wykorzystanie zasobów kopalin	Gmina Węgorzyno Użytkownicy kopalin			Budżet gminy Środki własne przedsiębiorców
	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Użytkownicy kopalin			Środki własne przedsiębiorców Dotacje

Integracja aspektów środowiskowyc h z planowaniem przestrzennym	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej	Gmina Węgorzyno			-
	Przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie	Gmina Węgorzyno			-

	studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego								
Szkody w środowisku	Wzmocnienie egzekwowania przepisów ochrony środowiska	Gmina Węgorzyno							-
	Stworzenie bazy danych o szkodach w środowisku i działaniach naprawczych	Gmina Węgorzyno							Budżet gminy
	Prowadzenie szkoleń na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody wyrządzone w środowisku	Gmina Węgorzyno Organizacje pozarządowe							Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
Ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii	Nadzór zakładów i instalacji stanowiących potencjalne źródło poważnych awarii	WIOŚ							Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Usuwanie skutków poważnych awarii	Gmina Węgorzyno WIOŚ							Budżet gminy Środki własne

Formalny i nieformalny system kształcenia	Wspieranie placówek oświatowych przez władze samorządowe	Gmina Węgorzyno							Budżet gminy
	Tworzenie i realizacja programów edukacji	Gmina Węgorzyno Placówki oświatowe							Budżet gminy Środki własne

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno
na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019

					zadanie
	Prowadzenie stałych akcji edukacyjno-oświatowych tj. festyny, konkursy	Gmina Węgorzyno Nadleśnictwo Organizacje pozarządowe			Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie Dotacje
	Informowanie mieszkańców o zasadach dostępu do informacji o środowisku i formach społecznego udziału w procesach decyzyjnych	Gmina Węgorzyno			Budżet gminy
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzenia szkoleń	Gmina Węgorzyno Placówki oświatowe			Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Rozwój sieci przyrodniczych ścieżek ekologicznych	Gmina Węgorzyno Nadleśnictwo			Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie
	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Gmina Węgorzyno Organizacje pozarządowe			Budżet gminy Środki własne jednostek realizujących zadanie

8. Mierniki realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano. Z punktu widzenia Aktualizacji w realizacji poszczególnych zadań będą uczestniczyć:

- podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
- podmioty realizujące zadania programu,
- podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,
- społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Realizacja Założeń Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno to poprawa stanu środowiska. Zmiany wartości wskaźników i mierników charakteryzujących elementy środowiska będą stanowiły wymierny efekt realizacji założeń Aktualizacji.

Ponadto zgodnie z art.18 ustawy POŚ organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia radzie miasta.

W cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie prawo ochrony środowiska, dotyczących okresu na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu.

Wdrażanie programu ochrony środowiska powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie:

- efektywności wykonania zadań,
- aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- stopnia realizacji programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- niezbędnych modyfikacji programu.

Dla prawidłowego przebiegu monitoringu realizacji celów i zadań Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno niezbędna jest okresowa wymiana informacji, zwłaszcza pomiędzy jednostkami miasta, dotycząca stanu środowiska oraz stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań.

Monitoring obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania których celów Aktualizacji POŚ.

Tabela 25 Mierniki monitorowania efektywności Programu

<p>Cel 1. Gorące punkty - Minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko</p>	<ul style="list-style-type: none"> ilość zlikwidowanych kotłowni węglowych w stosunku do wszystkich funkcjonujących na terenie gminy
<p>Cel 2. Gospodarka wodna - Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wody, racjonalizacja zużycia wody zwiększenie zasobów w zlewniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> Stan jakości wód – klasyfikacja ogólna. Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w h/dm³. Komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.] Przepustowość komunalnych oczyszczalni ścieków Ścieki oczyszczane z komunalnych oczyszczalni ścieków Ludność obsługiwana przez komunalne oczyszczalnie ścieków w %: Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności: miasto, wieś, gmina. Przemysłowe oczyszczalnie ścieków [szt] Przepustowość przemysłowych oczyszczalni ścieków Wodociągi: długość czynnej sieci rozdzielczej w [km], woda dostarczona gospodarstwom w hm³, ludność korzystająca z sieci wodociągowej, Kanalizacja: długość czynnej sieci kanalizacyjnej w [km], ścieki odprowadzone w hm³, ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w %
<p>Cel i. Gospodarka odpadami - Realizacja Planu gospodarki odpadami, dla Gminy Węgorzyno</p>	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja planu gospodarki odpadami – dane w sprawozdaniu PGO
<p>Cel 4. Poprawa jakości środowiska - Powietrze - Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych niszczących warstwę ozonową.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w tys. ton: Emisja źródeł gazowych SO₂, NO₂, CO₂ do powietrza, w tys. ton w tym: Stopień redukcji zanieczyszczeń w zakładach: pyłowych, gazowych w %. Odbiorcy gazu z sieci w % ogółu mieszkańców. Zużycie energii elektrycznej w GWh.
<p>Cel 4. Poprawa jakości środowiska - Hałas - Zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisku,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Poziom hałasu.
<p>Cel 4. Poprawa jakości środowiska - PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE - Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba emitorów
<p>Cel 5. Racjonalizacja użytkowania surowców - Racjonalizacja zużycia surowców oraz wzrost udziału</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ilość udzielonych koncesji na eksploatację złóż kopalin Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w wyniku wydobywania kopalin [ha]. % produkcji energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem;

wykorzystywanych zasobów odnawialnych	<ul style="list-style-type: none"> • Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w MW • Zainstalowana moc elektryczna ze źródeł odnawialnych w MW
Cel 6. Ochrona powierzchni ziemi - Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją, oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne • Zużycie nawozów sztucznych [kg/ha].
Cel 7. Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych - Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w ha w podziale na poszczególne formy ochrony przewidziane prawem. • Przyrost powierzchni prawnie chronionej w %. • Powierzchnia obszarów leśnych w ha. • Zalesienie w %. • Powierzchnia lasów zniszczona przez pożary (w ha). • Odnowienia i zalesienia w ha, z wyszczególnieniem obszarów sztucznych (tereny rolnicze) i naturalnych. • Powierzchnia lasów poddana renaturalizacji w ha.
Cel 8. Przeciwdziałanie poważnym awariom - Ochrona przed poważnymi awariami oraz zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba stwierdzonych wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych – b.d.
Cel 9. Edukacja w zakresie ochrony środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba opracowanych i liczba wdrożonych powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej. • Liczba szkoleń w zakresie wiedzy ekologicznej.

9. Podsumowanie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Węgorzyno na lata 2012-2015 z uwzględnieniem lat 2016-2019 przyjętego przez Radę Miejską w Węgorzynie uchwałą Nr XIX/219/06 z dnia 30 czerwca 2004 r.

Podstawę niniejszego opracowania stanowi szereg dokumentów udostępnionych m.in. przez: Gminę Węgorzyno, GUS, WIOŚ, RZGW, ZZMIUW. Informacje wykorzystane w opracowaniu posłużyły określeniu stanu aktualnego komponentów środowiska przyrodniczego.

Program powinien być realizowany poprzez uwzględnienie zapisów wynikających z dokumentów rządowych, zwłaszcza wynikających z listy przedsięwzięć własnych i koordynowanych. Ponadto wszelkie działania winny wynikać z przedsięwzięć zawartych w opracowaniach na szczeblu regionalnym (Program Wojewódzki, Strategia Wojewódzka) oraz z dokumentów i koncepcji władz miasta, postulatów rozmaitych środowisk, w tym organizacji pozarządowych i mieszkańców. Dodatkowo niektóre z przedsięwzięć zostały zaproponowane przez zespół opracowujący Program.

Wyboru priorytetów ekologicznych dokonano w oparciu o diagnozę stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy, uwarunkowania zewnętrzne (obowiązujące akty prawne) i wewnętrzne, a także inne wymagania w zakresie jakości środowiska.

Wyodrębnionych zostało sześć głównych priorytetów:

- Priorytet pierwszy – racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i ochrona wód
- Priorytet drugi – ochrona powietrza atmosferycznego i ochrona przed hałasem
- Priorytet trzeci – racjonalizacja gospodarki odpadami
- Priorytet czwarty – racjonalne użytkowanie zasobów przyrody i ochrona powierzchni ziemi,
- Priorytet piąty – zarządzanie środowiskiem
- Priorytet szósty – edukacja ekologiczna.

W ramach wyodrębnionych priorytetów wyznaczono cele dążące do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czemu mają służyć zaproponowane zadania. Zaproponowane przedsięwzięcia w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy Węgorzyno.

Niniejszy dokument jest dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążyć samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

10. Literatura

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.),
- Ustawa z 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.),
- Ustawa z dnia 11 maja 2001r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. 2001 r. Nr 63, poz. 638 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r. Nr 66, poz. 620 ze zm.),
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 23 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 4 poz. 44 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. z 2004 r. Nr 178, poz. 1834 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. z 2004 r. Nr 257, poz. 2573 ze zm.),

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. z 2008 r. Nr 80, poz. 479),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r. w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 103, poz. 664)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2008 r. Nr 82, poz. 501),
- Planowanie Gospodarki Odpadami w Polsce. Poradnik – powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, wyd. MIKOM, Warszawa 2002 r.,
- Programowanie ochrony środowiska w gminie, czyli jak skutecznie zaplanować i wdrożyć gminny program ochrony środowiska, Tom 1 – podręcznik, 2009 r., Arnold Bernaciak, Marcin Spychała,
- Wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, grudzień 2002r.,
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego,
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Łobeskiego,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- Raporty WIOŚ,
- Informacje z Gminy,
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego,
- Strony internetowe Centrum Informacji o Środowisku: www.cios.gov.pl,
- Strony internetowe Ministerstwa Środowiska: www.mos.gov.pl,
- Strony internetowe Natura 2000: www.natura2000.mos.gov.pl/natura2000 i www.natura2000.org.pl.
- Strony internetowe www.panorama-miast.com.pl
- Strony internetowe www.cire.pl.
- Strony internetowe www.baza-oze.pl
- Strony internetowe www.energiaodnawialna.net